T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ORAN Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
Central Anatolia Development Agency

KÜLTEPE TURİZME KAZANDIRILIYOR

Teknik Destek Hizmeti Raporu ve 4 yıllık Eylem Planı (2020-2023)

Ekim, 2020

Danışman: Elif İNAL

Bu doküman, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın desteklediği TR72/19/TD/0063 Referans Numaralı "**KÜLTEPE TURİZME KAZANDIRILIYOR**" başlıklı danışmanlık hizmeti kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk **Pediko Eğt. Hizm. İnş. Mob. Tur. San. Dış Tic. Ltd. Şti**'ne aittir ve Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görüşlerini içermemektedir.

İçindekiler

1. GİRİŞ 1

1.1 Teknik Destek Hizmetinin ve Eylem Planının Amacı 1

1.2 Raporun Niteliği 1

2. ARAŞTIRMA VE ANALİZLER 5

2.1 Alanın Mevcut Durumu 5

2.1.1 Coğrafi Tanım, Harita, İl içindeki konumu 5

2.1.2 Ulaşım, Erişilebilirlik 7

2.1.3 Koruma statüsü, Yasal ve Kurumsal Çerçeve 8

2.1.4. Mülkiyet yapısı 9

2.1.5 Yerel Nüfus Yapısı 9

2.1.6 Üst Ölçekli Plan ve Programlar, Projeler 10

2.1.7 Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı Çalışmaları 12

2.1.8 Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum 16

2.1.9 Tanıtım ve Pazarlama 17

2.1.10 Alanın Sosyo- ekonomik Gelişimi, Yerel Sahiplenme Düzeyi 18

2.1.11 Sürdürülebilir Yönetim 19

2.1.12 Ülkede ve Dünyada Benzer Alanların Yönetimine İlişkin İyi Uygulamalar, Model Önerileri 20

2.2 Paydaş Analizi 28

2.2.1 Paydaşların belirlenmesi ve katılım süreci 28

2.2.2 Paydaşların görüş ve önerileri 31

2.2.2.1 “Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı çalışmaları”na ilişkin görüş ve öneriler 31

2.2.2.2 “Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon çalışmaları”na ilişkin öneriler 32

2.2.2.3 “Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum çalışmaları”na ilişkin öneriler 32

2.2.2.4 “Tanıtım ve Pazarlama”ya ilişkin görüş ve öneriler 34

2.2.2.5 “Yerel Sahiplenme, Sürdürülebilir Sosyo- ekonomik Gelişim”e ilişkin görüş ve öneriler 35

2.2.2.6 “Sürdürülebilir Yönetim”e ilişkin görüş ve öneriler 35

2.3 GZFT Analiz Tablosu 36

3. EYLEM PLANI 39

3.1 Eylem Planı Oluşturma Yöntemi 39

3.2 Eylem Planı Tablosu Özellikleri 39

3.3 Performans Göstergeleri Tablosu 41

3.4 Eylem Planı Tablosu 48

4. KAYNAKÇA 68

1. GİRİŞ

1.1 Teknik Destek Hizmetinin ve Eylem Planının Amacı

Bu teknik destek hizmeti ve eylem planının gerçekleştirilmesinin amacı, Kayseri'nin ve ülkemizin adını dünyaya duyuran en önemli kültür varlıklarından biri olan Kültepe Arkeolojik Alanı'nın güçlü bir turizm potansiyeline sahip olmasına karşın yeterince değerlendirilemediği, yeterli sayıda turist tarafından ziyaret edilmediği hususundan hareket edilerek alanın turizm cazibesini artıracak projeleri hayata geçirecek kaynakları ve işbirliği ortamını geliştirmektir.

Bu bağlamda, aşağıda belirtilen hususların gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

1-Kültepe hakkında yapılması gereken projelerde yönlendirici olması için bir literatür ve arşiv taraması yapılması, bilgi altyapısının geliştirilmesi,

2-İlde konuyla ilgili tüm paydaşların belirlenmesi, paydaşlar arasında işbirliklerinin oluşturulması ve gerekirse ortak projelerin hazırlanarak Kültepe'nin dünya çapında turist çeken bir destinasyon haline gelmesi, dünyadaki benzer başarılı destinasyonlarla yarışır hale gelmesi için modeller oluşturulması için çalışmaların gerçekleştirilmesi,

3-Kültepe ile ilgili yerel bilincin artması, ortak girişimlerin gerçekleştirilmesine yönelik zemin hazırlanması,

4-Teknik destek hizmetini talep eden Kayseri Büyükşehir Belediyesinin ilgili personeline ve ilgili paydaşlara yapılan sunumlar sayesinde belediyenin ve paydaş kurum/kuruluşların kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi,

5-Teknik destek sonunda elde edilecek rapor ve 4 yıllık faaliyet planının önümüzdeki 4 yıl içinde Kültepe'nin turizme kazandırılması konusunda yapılacak çalışmalarda kullanılabilecek rehber niteliğinde bir kaynak olması,

6-İldeki paydaşlar arasında işbirliği yapılması yönünde somut adımlar atılması, imzalanacak işbirliği protokolleri sayesinde gelecek yıllarda da sürdürülebilecek bir işbirliği ortamı oluşturulması,

7-Kayseri'de, Kültepe hakkında ve kültür varlıklarının korunması hakkında yerel sahiplenmenin oluşması.

1.2 Raporun Niteliği

Rapor, Kayseri Büyükşehir Belediyesine sağlanan teknik hizmet süreci ve bu süreç sonunda oluşturulan Rapor ve 4 yıllık Eylem Planı'nı içermektedir. Teknik hizmet süreci 6 ana aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar aşağıdaki gibidir.

Birinci Aşama: Paydaşların belirlenmesi ve katılım süreci

Teknik destek hizmetinin başlatıldığı 6.02.2020 tarihli açılış toplantısından sonra, merkezi ve yerel yönetimlerde görevli birçok kurum alanda plan, proje ve program geliştirmeye yetkili durumdadır. Kültepe'nin turizme kazandırılmasından fayda sağlayacak olan veya görev alanı itibariyle bu konuda katkı sağlayacak olan her türlü resmi, özel kurum ve kuruluşlar,

dernekler, vakıflar, üniversiteler, sponsorlar araştırılarak olası paydaşlar belirlenmiş ve ilk paydaş toplantısına davet edilmiştir. İlk paydaş toplantısında, projenin amaç ve hedefleri, izlenecek yöntem ve paydaşlardan beklenenler açıklanmış ve katılımcılara, Kültepe'nin turizme kazandırılması için kurumsal görüş ve önerilerini, bu konudaki mevcut ve planlamakta oldukları çalışmalarını belirtmeleri için belli soruların yer aldığı paydaş anket formları dağıtılmıştır. 21.02 2020 tarihinde gerçekleştirilen ilk proje tanım toplantısına 14 paydaş ve toplam 20 kişi katılım sağlamıştır. Kayseri Valiliği, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin ilgili birimleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kocasinan Belediyesi, Çekül Vakfı, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Anka Vakfı, Kayseri Turizm İşletmecileri Derneği, Abdullah Gül Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri Ticaret Odası, Kayseri Müze Müdürlüğü, Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Belsin Vakfı ve Kültepe Kazı Heyeti Başkanlığı temsilcileri toplantıda yer almışlardır. (Ek1, Liste 1), (Ek2, Foto 1, Foto 2)

İkinci Aşama: Araştırma Süreci

Kültepe'nin turizme kazandırılması ile ilgili ihtiyaç analizi çalışması gerçekleştirmek için aşağıdaki araştırmalar yapılmıştır.

-Paydaş kurum kuruluş anketleri ve görüşme tutanakları:

İlk paydaş toplantısına katılım sağlayan paydaşlara dağıtılan anket formlarına, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kocasinan Belediyesi, Çekül Vakfı, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Kayseri Turizm İşletmecileri Derneği, Abdullah Gül Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri Müze Müdürlüğü, Belsin Vakfı ve Kültepe Kazı Heyeti Başkanlığı geri dönüş yapmıştır. Paydaşların geri dönüşlerine bağlı olarak daha sonra paydaşlarla telefon ile veya yüz yüze görüşmeler de yapılarak, tüm paydaşların görüş ve önerileri, sağlayabilecekleri katkılar ile ilgili düşünceleri tamamlanmaya çalışılmıştır. Süreç içinde belirlenen ve ilk paydaş toplantısında yer almayan diğer paydaşlar ile de iletişime geçilerek proje hakkında bilgilendirme yapılmış, konu hakkındaki, bilgi, görüş ve önerilerine başvurulmuştur. Paydaş katılımlarına ilişkin süreçte ülkemizde gelişen pandemi koşulları sebebiyle iletişim belli düzeyde etkilenmiştir. Bu sürece dahil olamayan olası paydaşların gelecek yıllarda sürece dahil olarak katkı sağlaması beklenmektedir. (Ek 2, Foto 3), (Ek 3)

-Ziyaretçi Anketleri:

Kültepe'yi ve Kayseri ilini ziyaret eden 50 turist üzerinde anketler yapılmış, anketlerde, turistlerin Kültepe ile ilgili farkındalıkları, alanı ziyaret etmelerini sağlayan nedenler ve ziyaretleri sırasındaki izlenimleri hakkında sorular sorulmuştur. (Ek 4: Ziyaretçi anketleri)

-Yerel Vatandaş Anketleri

Kültepe çevresinde yer alan Karahöyük, Buğdaylı ve Salur Mahallelerinde yaşayan 50 vatandaşa alan hakkındaki farkındalık ve izlenimleri hakkında, Kültepe'ye daha çok turist gelmesine ilişkin yaklaşımları ve beklentileri hakkında sorular sorulmuştur. Aynı şekilde Kayseri il merkezinde yaşayan vatandaşa da benzer sorular yöneltilmiştir (Ek 2, Foto 4), (Ek 5).

-Literatür ve arşiv taramaları

Alanla ilgili literatür ve arşiv taramaları yapılmış, arazi incelemeleri gerçekleştirilmiş, fotoğraflar, haritalar ve ilgili doküman derlenmiştir.

Araştırmalar; alanın coğrafi tanımı, harita, il içindeki konumu, ulaşım, erişilebilirlik, koruma statüsü, yasal ve kurumsal Çerçeve, mülkiyet yapısı, yerel nüfus yapısı, alan ve çevresi ile ilgili olan üst ölçekli plan ve programlar, projeler, alanın kültürel önemi, dünya miras listesi adaylık dosyası hazırlık çalışmaları, bilimsel araştırma, arkeoloji ve kazı çalışmaları, arkeolojik tabakalanma, koruma, onarım, güçlendirme ve restorasyon çalışmaları, çevre düzenlemesi, ziyaretçi yönetimi ve sunum, tanıtım ve pazarlama, yerel sahiplenme, sürdürülebilir sosyo-ekonomik gelişim açılarından mevcut durum, sürdürülebilir yönetim olanakları, mevcut kurumsal altyapı konularında gerçekleştirilmiştir. Kültepe'nin turizme kazandırılması konusunda model olabilecek ülkemizdeki ve dünyadaki benzer arkeolojik alanlar için gerçekleştirilen başarılı örnekler incelenerek, Kültepe için uygun olabilecek yasal, yönetsel ve finansal işletme modeli önerileri oluşturulmuştur.

Üçüncü Aşama: Analiz Süreci

Yapılan araştırma sonuçları analiz edilerek GZFT Tablosu oluşturulmuştur. GZFT analizi kapsamında, Kültepe'nin turizme kazandırılmasına yönelik olarak sahip olduğu güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir.

Dördüncü Aşama: Eylem Planı taslağının oluşturularak Kayseri Büyükşehir Belediyesinin görüş ve önerilerine sunulması

Araştırma-analiz sonuçları, proje paydaşlarından gelen anketlerde belirtilen hususlar ve kurum kuruluşlarla birebir gerçekleştirilen görüşmeler de dikkate alınarak ihtiyaçlara cevap verecek eylem başlıkları ve ortak proje konuları belirlenmiştir. Eylemlerin öncelikleri ve bitirilmesi gereken süreler süreleri belirlenmiş sorumlu ve ilgili kurumlar belirtilmiş, her bir eylem, proje kapsamında belirlenen 6 tema (Gelişme Ekseni) altında kategorize edilmiştir.

Projenin araştırma ve analizlerinden (Kültepe ile ilgili ihtiyaç analizi, literatür, arşiv taramaları, arazi incelemeleri, paydaş analizleri, anketler, görüşme/toplantı tutanakları, konu hakkında hazırlanan rapor metinleri ve model önerilerine bağlı olarak) elde edilen sonuçlar ara rapor haline getirilerek Kayseri Büyükşehir Belediyesinin yetkililerine ve ilgili birim personeline 20.08.2020 tarihinde sunum yapılmıştır. Sunumda Kayseri Büyükşehir Belediyesinin görüş ve önerileri alınarak Eylem Planı üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Sunum 5 katılımcı ile 30 dk Power Point formatında gerçekleştirilmiştir. (Ek 1, Liste 2), (Ek 2, Fotoğraf 5)

Beşinci Aşama: İkinci Paydaş toplantısı

Kültepe'ye katkı sağlamak isteyen ilgili tüm paydaşların katılımıyla, Kültepe için gerçekleştirilecek çalışmaların belirlendiği, model önerilerinin ve 4 yıllık Eylem Planı'nı içeren taslak raporun paydaşların görüş ve önerilerine sunulduğu, 2. paydaş toplantısı 21.08.2020 tarihinde Kayseri Lisesi Binası Toplantı Salonunda gerçekleştirilmiştir. Kültepe ile ilgili 14 paydaşın temsilcileri ve Kayseri Büyükşehir Belediyesinden 3 yetkiliyle birlikte toplam 17 katılımcı için 30 dk Power Point sunumu olarak gerçekleştirilmiştir. Gelecek

projeler, oluşturulabilecek eylemler ve olası işbirlikleri hakkında görüş ve öneriler alınmıştır (Ek 2, Foto 6), (Ek 1, Liste 3).

Altıncı Aşama: İşbirliği Protokollerinin Hazırlanması

Paydaşlarla yapılan görüşmeler ve 2. paydaş toplantısında alınan kararlar neticesinde belirlenen işbirlikleri konularına uygun işbirliği protokollerinin taslakları hazırlanarak, ilgili kurum ve kuruluşların imzalamasına hazır hale getirilmiştir (Ek 6)

Yedinci Aşama: Eylem Planının Nihai Haline getirilmesi, Çalışma Sonuçlarının teslim edilmesi

Kültepe için gerçekleştirilecek çalışmaların belirlendiği nihai rapor ve 4 yıllık Eylem Planı, hazırlanarak teslim edilmiştir. Rapor, A4 boyutunda, ekleri hariç olmak üzere 60 sayfadır. Ekinde Toplantı Katılımcı Listeleri, Fotoğraflar, Paydaş Kurum Kuruluş Anketleri, Ziyaretçi Anketleri, Yerel Vatandaş Anketleri, İş Birliği Protokol Taslakları ve Kaynakça yer almaktadır.

2. ARAŞTIRMA VE ANALİZLER

2.1 Alanın Mevcut Durumu

2.1.1 Coğrafi Tanım, Harita, İl içindeki konumu

Kültepe Arkeolojik Alanı, Kayseri ili, Kocasinan ilçesinde bulunmaktadır. Karaev ya da Karahöyük Köyü, yeni adıyla Kültepe Mahallesi'nin güneyindedir. Arkeoloji yazınına uzaktan bakıldığında kül renginde oluşundan dolayı Kültepe adıyla giren bu höyük; yakın çevresinde Karahöyük olarak bilinmektedir. Bu açıdan isminin her iki tanımıyla; Kültepe-Karahöyük olarak geçmesi daha doğrudur. Anadolu'daki diğer Kültepe isimli höyüklerle karışmaması için de bu çiftli ismi tercih edilmelidir. Kayseri merkezden 24 km uzaklıkta, kuzeydoğu yönünde yer almaktadır.

Erciyes Dağı'nın hemen eteği üzerinde yer alan ovanın üzerine inşa edilen Kültepe, Anadolu'nun en büyük höyüklerinden biri olma özelliğine sahiptir. Örenyeri, çevresindeki ova seviyesinden 21 m. yükseklikte bir höyük ve onun etrafını çevreleyen karum adı verilen aşağı şehirden oluşmaktadır. Tarihi ve doğal anayolların birleştiği bir noktada yer alması, Kültepe'nin eski dünya ticaretinde önemini arttırmış ve M.Ö. 2. bin yılın ilk çeyreğinde Anadolu-Suriye-Mezopotamya arasında önemli bir ticaret ve kültür merkezi olmasını sağlamıştır.

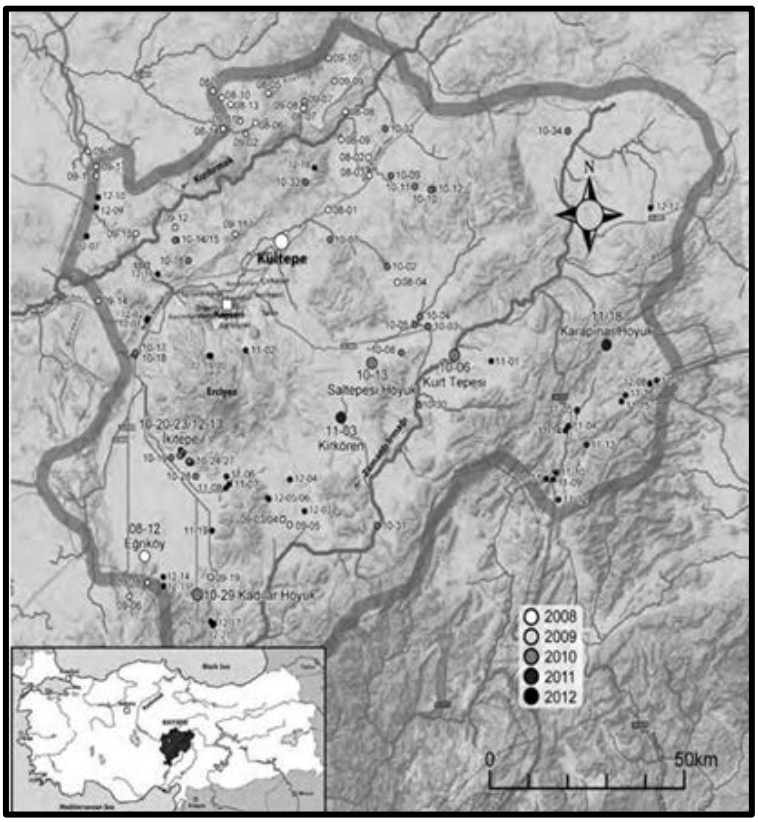

Kayseri'yi Sivas'a bağlayan plato yolu üzerinde; Kayseri Ovası'nın kuzeydoğusundaki hafif çökelti alanında yer almaktadır. Yerleşme yeri olarak bu alanın seçiminde höyüğün çevresinde ovanın bir çanak şekline almasının rolü yadsınamaz.

Bu alanda taban suyu yüzeye çok yakın olduğu için; Kültepe'yi yurt yeri olarak seçenler olasılıkla su kuyularından faydalanmışlardır. Höyüğe en yakın su kaynağı 600 m uzağındaki su pınarıdır. Günümüzde höyük; karum alanı dışında; 20 m yüksekliğinde; 450x550 m boyutlarında yuvarlak bir tepe görünümündedir (Özgüç, 1950).

Levha 1: Kültepe ve çevresi coğrafi yapı

Levha 2: Kültepe hava fotoğrafı

Kültepe arkeolojik sit alanı Kocasinan ilçesi, Karahöyük Mahallesi ve Gömeç Mahallesi ile Melikgazi ilçesi Bağpınar Mahallesi sınırları içinde yer almaktadır. Yakın çevresinde, Salur, Akçatepe, Yeşilyurt, Bağpınar, Gömeç ve Buğdaylı mahalleleri bulunmaktadır. Ağırnas ve Koramaz Vadisinin yer aldığı Ağırnas ve Vekse mahalleleri ile de yakındır. Engir Kuş Cenneti Yeşilyurt Mahallesinde yer almaktadır. Yeni yapımına başlanan Kültepe Müzesi Bağpınar Mahallesi sınırları içinde yer almaktadır.

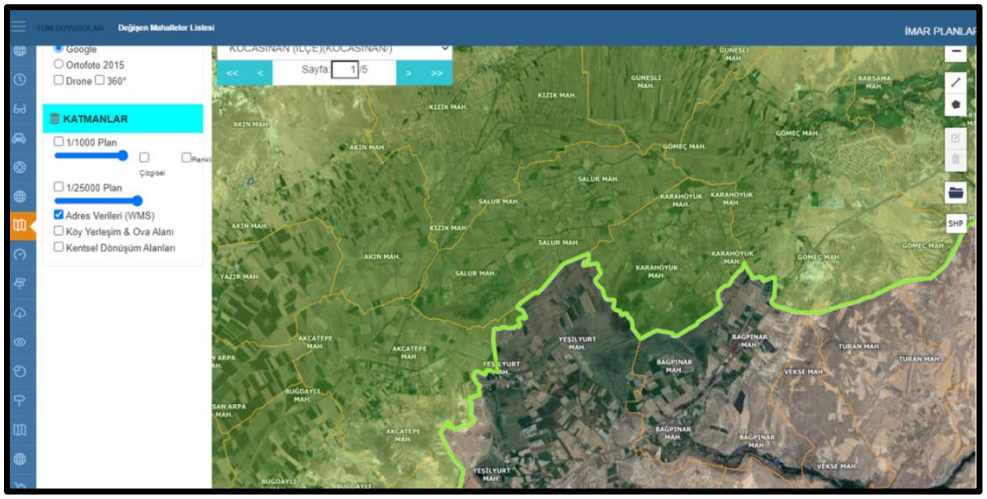

Levha 3: Kültepe ve çevresindeki mahalleler

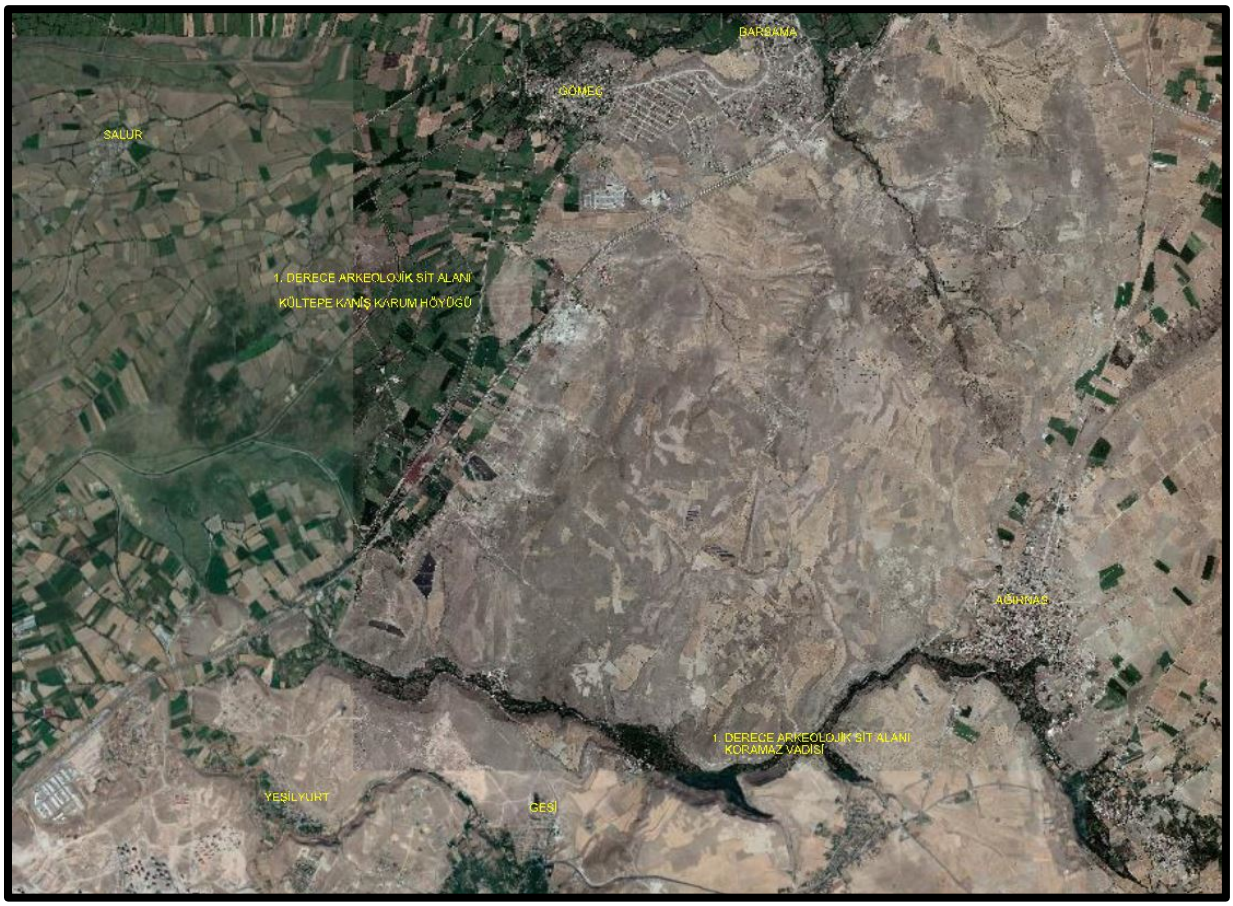

Levha 4: Kültepe ve çevresi

2.1.2 Ulaşım, Erişilebilirlik

Kayseri şehir merkezine 21,3 km uzaklıktadır. Özel araçla, Kayseri il merkezinden kuzeydoğu yönünde (D260 otobanı üzerinde) ve Sivas yolu Germir, Gesi Bağpınar konumunda, Kaniş-Kültepe yoluna sapılarak 2 km ilerledikten sonra Kültepe'ye erişilebilmektedir. Kayseri il merkezin Doğu Garajından Sivas yönüne (Bünyan, Sarıoğlan, Gemerek) giden dolmuş veya otobüslerle Kültepe Sapağında inildikten sonra 2 km yürüyüşle ulaşmak mümkündür. Yürünmesi gereken stabilize yol, mesafe ve ortamı itibariyle yaya ulaşımı açısından elverişli değildir. Konum ve altyapı olanakları da göz önüne alındığında, alana ulaşım, hali hazırda özel araçla sağlanabilmektedir.

İl dışından erişim için ise özel araç, otobüs ve havayolu ulaşımları mümkündür. Kayseri Erkilet Havaalanı'na uzaklığı 27.7 km, Kayseri Şehir Otobüs Terminali'ne uzaklığı 29.5 km olup havaalanından ve otobüs terminalinden alana doğrudan erişimi sağlayan toplu taşıma aracı bulunmamaktadır.

Bulunduğu il itibariyle ülke bazında erişilebilirlik endeksi yüksektir.

2.1.3 Koruma statüsü, Yasal ve Kurumsal Çerçeve

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 08.04.1977 gün ve A-423 sayılı kararıyla I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiş, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 06.11.1993 gün ve 1621 sayılı kararıyla sit sınırları belirlenmiş, 28.09.2001 gün ve 2896 sayılı kararıyla sit sınırları genişletilmiş, 28.07.2015 gün ve 1665 sayılı kararı ile sit sınırları sayısallaştırılmış ve 27.04.2018 gün ve 3250 sayılı kararı ile de mevcut I. Derece Arkeolojik sit sınırları çevresinde bulunan taşınmazları kapsayacak şekilde III. Derece Arkeolojik sit alanı belirlenmiştir.

Alandaki her türlü uygulama 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerine tabidir.

Bakanlar Kurulu'nun 03.02.2006 tarih ve 2006/10057 sayılı kararıyla, alanda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi adına, Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu başkanlığında kazı yapılmasına izin verilmiştir.

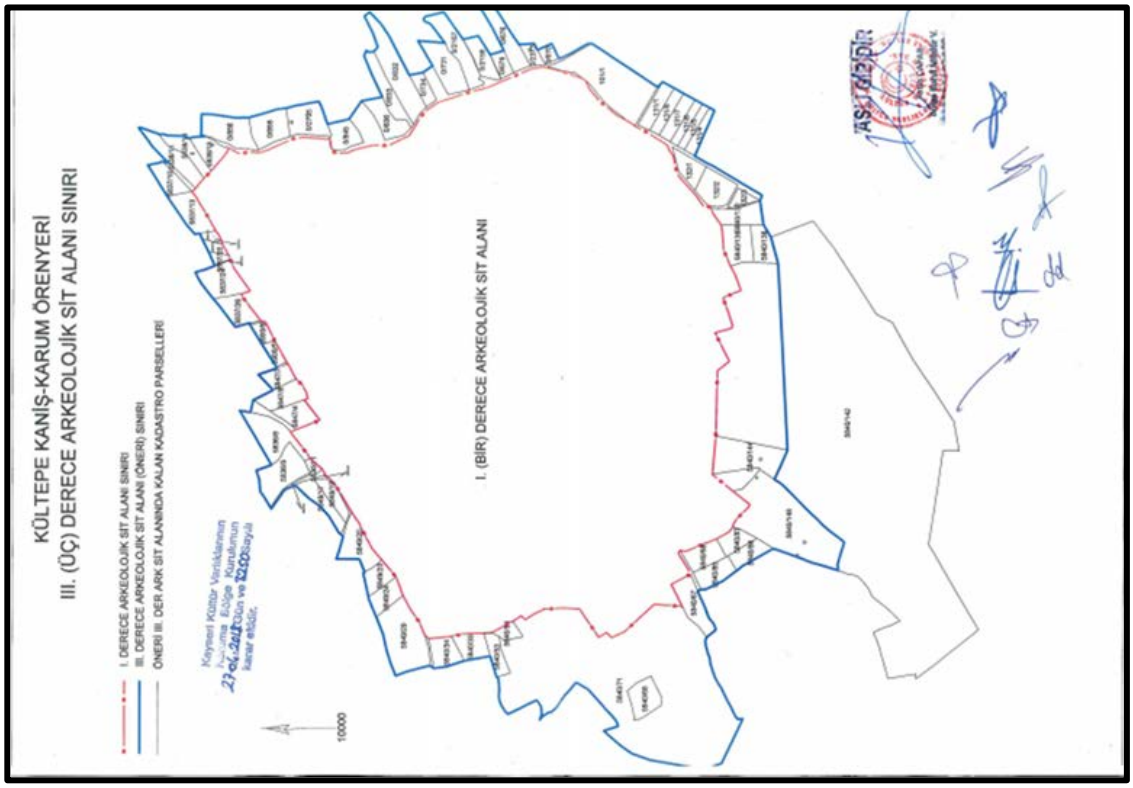

Levha 5: Kültepe 1. Derece arkeolojik sit alanı sınırları. Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2018 gün ve 3250 sayılı kararı eki

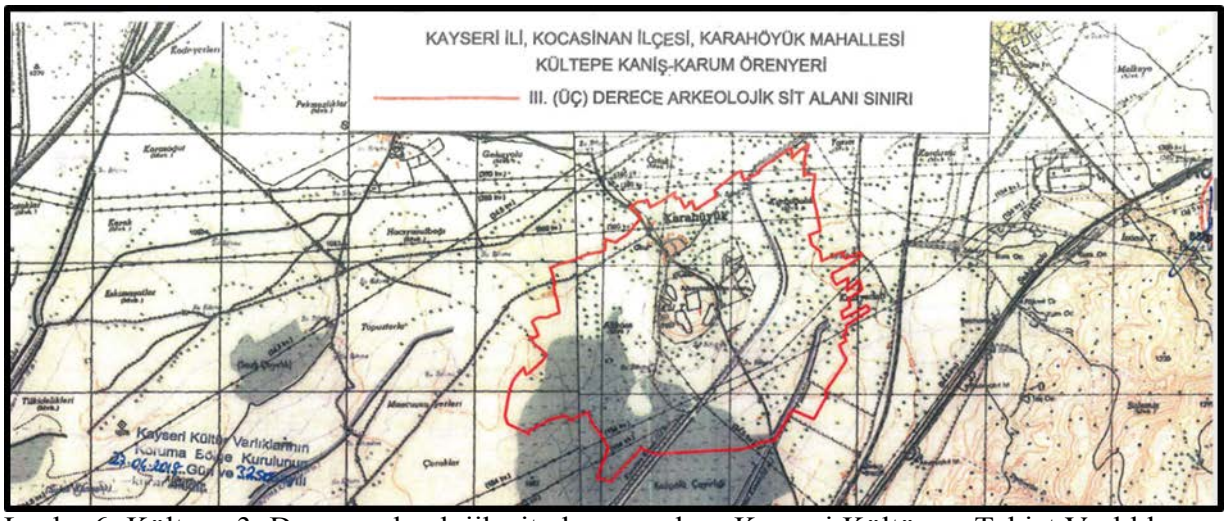

Levha 6: Kültepe 3. Derece arkeolojik sit alanı sınırları. Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.04.2018 gün ve 3250 sayılı kararı eki.

2.1.4. Mülkiyet yapısı

Alan içinde tarımsal faaliyetler ile konut kullanımlarının kapladığı alanlar özel mülkiyette olup, örenyerinin bulunduğu alanlar kamu mülkiyetindedir. Özel mülkiyet sahipleri tarafından gayrimenkullerinin kamulaştırılmasına yönelik başvurular değerlendirilmektedir. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre 2020 yılı içinde 3 vatandaş mülkünün kamulaştırması veya takas işlemleri için başvurmuş olup başvurular değerlendirilme aşamasındadır.

2.1.5 Yerel Nüfus Yapısı

Sınırları içinde yer almakta olduğu Kocasinan ilçesi, Karahöyük Mahallesi ve Gömeç Mahallesi ile Melikgazi ilçesi Bağpınar Mahallesi ve yakın çevresinde yer almakta olan Salur, Akçatepe, Yeşilyurt, Bağpınar, Gömeç ve Buğdaylı mahalleleri Kültepe'nin turizme kazandırılmasında öncelikli rol oynayabilecek ve sosyo-ekonomik bağlamda fayda sağlayabilecek mahallelerdir. Bu mahallelerde oturanların nüfus yapısı incelenmiştir.

Kocasinan İlçesi Buğdaylı Mahallesi'nde, 1.505 erkek, 1.369 kadın olmak üzere toplam 2.874 kişi, Gömeç Mahallesi'nde, 232 erkek, 212 kadın olmak üzere toplam 444 kişi, Salur Mahallesi'nde, 120 erkek 112 kadın olmak üzere toplam 232 kişi, Karahüyük Mahallesi'nde 32 erkek, 13 kadın olmak üzere toplam 45 kişi, Akçatepe Mahallesi'nde, 179 erkek, 176 kadın olmak üzere toplam 355 kişi, Melikgazi İlçesi, Bağpınar Mahallesi'nde 133 erkek, 145 kadın olmak üzere toplam 278 kişi, Gesi Mahallesi'nde, 950 erkek, 766 kadın olmak üzere toplam 1716 kişi, Yeşilyurt Mahallesi'nde, 2.586 erkek, 2.659 kadın olmak üzere toplam 5.245 kişi yaşamaktadır. Kazı alanı, Karahüyük Mahallesi ile bütünleşik bir konumdadır. Mahalle sakinleri konutlarına sit alanı içinden geçerek ulaşmaktadır.

Köylerde yaşayanların büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılık faaliyetleri yürütmektedir. Bir kısmı civardaki fabrikalarda çalışmaktadır. Tarım ve hayvancılık faaliyetini yürütenler yaz mevsiminde çalışmakta, kış aylarında çalışamamaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda Buğdaylı ve Salur mahallelerindeki kadınlardan kazı çalışmalarına katılanlar olmuştur. Kazıda çalışan kadınlarla yaptığımız görüşmelerde kazıda çalışmaktan çok mutlu olduklarını, hem para kazandıklarını, hem farklı insanlar tanıdıklarını hem de tarihi eserlere dokunma şansını yakaladıklarını belirtmişlerdir. Bölge halkı ile yapılan görüşme ve anket sonuçları ilerleyen bölümlerde sunulacaktır.

Kayseri Örneğinde yerel halkın turizm faaliyetlerini nasıl algıladığının tespitine yönelik bir araştırma incelenmiştir. Araştırmada, genel olarak yerel halkın turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerine yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, sanayi ve ticaret sektörleri açısından Türkiye'nin önemli şehirlerinden biri olan Kayseri'de turizm yatırımlarının yapılması yönünde istek olduğu sonucu çıkarılmıştır (Şanlıoğlu vd. 2017).

2.1.6 Üst Ölçekli Plan ve Programlar, Projeler

Kültepe'nin bölge ve ilin turizmindeki yeri, ulusal ve bölgesel üst ölçekli plan ve programlarda da desteklenmektedir

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı TR72 Turizm Sektörel Çalışma Grubu Raporu'nda (Eylül 2015) "2.4. Kültür ve İnanç Turizmi" başlığı altında Kayseri ilinde bulunan başlıca tarihi ve kültürel eserler ile ilgili bölümde "Kültepe–Kaniş–Karum Örenyeri" belirtilmektedir. Proje içeriği ve proje kapsamında belirlenen eylemler, söz konusu rapor ile uyumludur. Raporun Sonuçlar bölümünde aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

- Kapadokya'nın bir parçası olan Kayseri'nin bölge içinde özellikle Nevşehir ilindeki turizm değerleriyle etkileşiminin güçlendirilmesi ve entegrasyonunun sağlanması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi bölgede sunulan hizmet kalitesinin sürdürülebilir bir eksende gelişimine olanak tanıyacaktır. Bununla birlikte özellikle turistik değer taşıyan korunan alanlara ulaşımın geliştirilmesi korunan alanların çevresiyle ekonomik sürdürülebilirliğini temin edecektir. Turizm değeri taşıyan korunan alanlarda ulaşım ağlarının ve konaklama altyapılarının iyileştirilmesi, sahip olunan zengin potansiyelin değerlendirilmesine imkân tanıyacaktır. Öte taraftan Kayseri'yi de içine alan Kapadokya bölgesinde özellikle Kayseri ve Nevşehir arasında karşılıklı kazanımlar çerçevesinde turizm etkileşiminin geliştirilmesi, TR72 Orta Anadolu Bölgesi bazında bölge ekonomisine olumlu katkı sağlayacaktır
- Turizm için Kayseri'de pazarlanabilir ürün oluşturulması noktasında çok iyi analiz yapılmalıdır. Bunlar Kapadokya ile bağlantılı ürün haline getirilmelidir. Kapadokya ürünlerde yenilik ve farklılık oluşturamadığı ve Ürgüp-Göreme-Avanos üçgeninde dar bir bölgeye sıkıştığı ve son yıllarda turizmde yeni anlayışlar getiremediği için bir kısır döngü oluşmuştur. Bu kısır döngüden kurtulmak için sınır büyütme ve ürün zenginleştirmeye gidilmesi gerekmektedir.
- Oluşturulan ürün World Travel Market, ITB-Berlin fuarı gibi çeşitli etkinliklerde tanıtılmalıdır. Travel ve turizm rotaları profesyonel bir gözle belirlenmelidir. Kaynağa ulaşmak için hedef kitle iyi belirlenmelidir. Ürünler hedef kitlelerin isteklerine göre dizayn edilmelidir.
- Pazarlanabilir alanların tarihi ve mitolojik gerekçelerine dayalı bir hikaye ortaya konmalı ve pazarlama stratejisi destinasyonlar belirlenirken oluşturulmalıdır.

- İç Pazar için algı yönetimi çalışması yapılmalıdır. Özellikle Kapadokya'daki turizmciler Kayseri ile turizm alanında işbirliğine gitmenin Kayseri'nin büyüklüğünden dolayı pazar paylarını düşüreceği endişesini taşımaktadır. Bu endişeleri bertaraf etmek amacıyla turizmcilere bölgeye gelen turistin günlük kalma süresini uzatmak, ürün çeşitliliğini sağlamak ve turistlere alternatif tur rotaları sunmak olduğu açıkça belirtilmelidir. Kapadokya'da kesimlerin karşılıklı kazanımlar elde edeceği kilit aktörlere iyi aktarılmalıdır.
- Turizmde en önemli ayaklardan birisi de tanıtım ayağıdır ve tanıtım önemli bir oranda bütçe gerektirmektedir. Kayseri ve Kapadokya'nın tanıtımlarını ayrı ayrı yapması tanıtım faaliyetlerinin etkisini azaltmakla beraber önemli bir maddi kayba da neden olmaktadır. Bu nedenlerle Kayseri-Kapadokya Bölgesinin tanıtımlarının ortak yapılması ve fuarlara ortak katılımlarının sağlanması önemlidir. Tanıtım çalışmalarının, etkileşim geliştirilmesi istenen illerde karşılıklı yapılması farkındalık uyandıracaktır. Kapadokya Bölgesi'ndeki değerleri, tur rotasını, konaklama gibi bilgileri içerecek kataloglar, broşürler, web sitesi hazırlanabilir.
- Kapadokya'ya gelen turistin çoğunluğu paket programlar ile bu bölgeye gelmektedir. Bu nedenle ortak tur rotaları, paket programlar oluşturulmalıdır. İletişim, tanıtım stratejisi, destinasyon pazarlama planlaması yapılabilir.
- Özellikle Kayseri'de turistik hediyelik eşya sektörü geliştirilmelidir.
- Kayseri'de Kapadokya tur rotasına dahil edilebilecek eserler bulunmasına rağmen bu eserlerin bulunduğu yerlerde altyapı ve konaklama imkanları büyük bir eksikliktir. Bu eksikliklerin giderilmesi için çalışmalar yapılması zorunludur.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı TR 72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı'nda "Sosyo-kültürel altyapı ile sosyo-kültürel etkinliklerin de bölgede geliştirilmesi ve planlı kentleşme uygulamalarıyla sahip olunan zengin kültürel ve mimari dokunun korunarak yaşanabilir mekânlar oluşturulması ve toplumun refah seviyesinin yükseltilerek bölgenin tercih edilebilirliğinin artırılması" hedeflenmektedir

Rekabet edebilirlik ekseni hizmetler öncelik alanında alınan tedbirlerden Tedbir 3,1'de "Bölgede turizm (kış, sağlık, doğa, kültür-inanç, eko, termal) altyapısı geliştirilecektir." Tedbir 3.2.'de "Bölgede turizm alanında tanıtım ve markalaşma çalışmaları yapılacaktır", Tedbir 3.3.'de "Turizm alanında kurumlar arasında işbirliği geliştirilecek, ortak tur programları belirlenecektir" ibareleri bulunmaktadır.

Kültepe'ye ulaşım sorunları olduğu hususu Bölge Planı'nda da irdelenmiş olup, "Kültepe-Kaniş Karum Ören Yeri ve Sultan Sazlığı' na toplu taşıma araçlarıyla ulaşım için 2 km'lik yürüyüşle ulaşılabilmesi gibi örnekler mevcuttur." ibaresi yer almaktadır.

Sosyal kalkınma ekseni altında yer alan tedbirlerden tedbir 1.1'de "Bölgedeki üniversiteler, STK'lar, özel sektör ve ilgili diğer kurumlar arasındaki koordinasyon ve işbirliği seviyesi arttırılacaktır", Tedbir 1.2.'de "Bölgedeki kurum ve kuruluşların ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarından faydalanma düzeyi arttırılacaktır.", tedbir 1.3.'de "Bölgedeki kurum ve kuruluşların yönetişim ve idari kapasiteleri güçlendirilecek, Bölgede örgütlenme kültürünün il merkezlerinden ilçe merkezlerine yaygınlaşması sağlanacaktır ifadeleri bulunmaktadır.

Bu teknik destek kapsamında yerel ilgili paydaşların koordinasyon ve işbirliği gerçekleştirmesi, ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarından faydalanmaya yönelik gerekli ortam oluşturulmuş, bu konuda başta teknik destek faydalanıcısı Kayseri Büyükşehir

Belediyesi olmak üzere diğer paydaşların da yönetişim ve idari kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik adımlar atılmıştır.

Bölgesel Gelişim Ulusal Stratejisi'nde yer alan Tedbir 4'te "Bölgede turizm altyapısı geliştirilecektir" ibaresi BGUS 2014-2023, 375. Maddede belirtilmektedir. "Bölgede turizm alanında tanıtım ve markalaşma çalışmaları yapılacaktır." ibaresi BGUS 2014-2023, 383-580. maddelerde belirtilmektedir. "Turizm alanında kurumlar arasında işbirliği geliştirilecek, ortak tur programları belirlenecektir" ibaresi, BGUS 2014-2023, 576. maddesinde ve Türkiye Turizm Stratejisi 2023, 3.3 ve 3.13. maddelerinde belirtilmektedir. "Kültürel mirasın korunması sağlanacak ve ulusal ve uluslararası arenada bilinirliği artırılacaktır." ibaresi, BGUS 2014-2023, 383-483. maddelerde ve Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı, Eylem No: 12, 20, 47, 66, 68. maddelerde belirtilmektedir.

Söz konusu tedbirler, bu çalışma kapsamında Kültepe için gerçekleştirilmek istenen turizm altyapısı geliştirme, tanıtım ve markalaşma ve kurumlar arası işbirliği unsurları ile uyumludur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2007 yılında yayımladığı "Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Belgesi"nde, 9 tematik kültür bölgesi oluşturulmuştur. Kayseri ili tematik bölgelerden Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi içinde yer almaktadır. Gelişim bölgesi içinde ulaşım için Kayseri Erkilet Havaalanı'nın kullanılması bölge içinde Kayseri'nin ve dolayısıyla Kültepe'nin önemini artırmaktadır.

Bu çalışma, Kocasinan Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı'nda belirtilen; Stratejik Hedef 3.2. 'de "İlçe değerlerinin korunması, ürünlerinin tanıtılması, iktisadi, spor, kültür ve eğitim alanlarındaki faaliyetler ile sosyal hayata destek sağlanması", Stratejik Hedef 2.2. 'de "Tarihi, kültürel ve mimari özelliklere sahip yapılar korunarak çevresel ve estetik değerler doğrultusunda kentsel dönüşüm ile çağdaş kentleşmenin sağlanması için sürdürülebilir mekânsal planlama yapılması, projelendirilmesi ve yapıların planlara uygunluğunun denetlenmesi" ibareleri ile ilgilidir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı'nda belirtilen; Stratejik Amaç 1'de, "Şehrimizin doğal, tarihi ve kültürel mirasına uyumlu; doğayı koruyarak, sosyal, ekonomik ve fiziksel gelişimine yön veren planlı yaşanabilir bir kent oluşturmak", Stratejik Amaç 6'da "Yaşam kalitesinin yükseltilmesi için sağlık, sosyal hizmet, sosyal yardım gereksinimlerini karşılayan hizmetleri vermek" ibareleri ile ilgilidir.

Kültepe Ören yeri, 2014 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınmış olup 2015'te de kazılarda ortayla çıkarılan çivi yazılı kil tabletleri de 2015 yılında Dünya Bellek Listesi'ne alınmış bulunmaktadır. Ören yerinin UNESCO Dünya Miras Kalıcı Listesi'ne alınması için gereken hazırlıkların tamamlanması ve alan yönetim planı yapılması için yetki verilmesi konusunda Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nce gerekli girişimler başlatılmıştır. Kültepe'nin alan yönetim planının tamamlanması ve Dünya Mirası Listesi'ne alınması, Kültepe'nin Turizme kazandırılması açısından da önemli katkı sağlayacağından, proje kapsamında bu hususta da gerçekleştirilmesi gereken eylemler belirlenmiştir.

2.1.7 Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı Çalışmaları

Höyük 19. yüzyıl sonundan itibaren çeşitli nedenlerle büyük ölçüde tahrip edilmiştir. T. Özgüç'ün yönettiği kazıların başlaması ile bu tahribata son verilmiştir. Etrafı tel örgü ile çevrelenerek koruma altına alınmıştır.1882 yılında Th.G. Pinches tarafından bilim dünyasına

Koloni Dönemi tabletlerinin bulunuşu ile duyurulan höyük; yine bu tabletleri gün ışığına çıkarmak amacıyla E. Chantre başkanlığında 1893-94 yıllarında kazılmıştır. Bu araştırmayı; 1906 yılında H. Winckler ve aynı yıl içinde H. Grothe'nin aynı amaçlı kazıları devam ettirmiştir. 1925 yılında B. Hrozny'nin daha sonra Karum adıyla tanıtılan alanda; 52x32 m ölçülerindeki açması ve küçük sondajlarında az sayıda da olsa tabletlere ulaşması; Anadolu arkeolojisi açısından bu höyüğe olan ilgiyi arttırmıştır. Bu kazıda tepenin üstündeki yükselti de kısmen açılmıştır. Bu kazıyı; 1948 yılından itibaren da Prof. Dr. Tahsin Özgüç başkanlığında Türk arkeologların yaptığı çalışmalar takip etmektedir. Özgüç'ün çalışmaları ilk yıllarda yalnız karum alanına teksif edilmiş; daha sonra da höyük kesimi kazılmaya başlanmıştır. Günümüze kadar süren bu kazılarla Koloni Dönemi dışında İlk Tunç Çağı yerleşmeleri de kısmen anlaşılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır. Kazı çalışmaları 2006 yılından beri Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu başkanlığında yürütülmektedir.

Kültepe Kaniş Kazıları 2020 Heyeti konularında uzman 70 kişiden oluşmaktadır. Kültepe'de bilimsel arkeolojik kazılar disiplinlerarası bir anlayış içinde sürdürülmektedir. Kazı ekibinde, arkeologlardan başka coğrafyacı, jeolog, antropolog, şehir plancısı, mimar, restoratör mimar, harita mühendisi, restoratör konservatör, jeo-fizik mühendisi, paleo-botanik, arkeometalurji gibi mesleklerden uzmanlar, çivi yazılı belgeleri çalışan filologlar (Asuriyologlar), insan kemik yapısını araştıran antropologlar, hayvan kemikleri üzerinden dönemin hayvan envanterini ve beslenme alışkanlıkları ile sosyal yapıyı araştıran zoo-arkeologlar, dönemin bitki yapısı üzerinden dönemin iklimini, ekonomisini ve yine beslenme alışkanlıklarını inceleyen arkeo-botanikçiler gibi Japonya'dan, Avustralya'ya, Amerika'dan Almanya'ya kadar çok farklı ülkelerden çok sayıda bilim adamı yer almaktadır. Ekipte çeşitli hibe kaynaklarına hibe projeleri hazırlayarak Kültepe'nin turizme kazandırılması için finansal kaynak arayışı için çalışan uzmanlar da bulunmaktadır. Kazı ekibinin haricinde, alanın turizm tanıtımı ve sunumuna destek olacak, web sayfasını, halkla ilişkileri yönetecek uzmanlara ihtiyaç vardır.

Türk Tarih Kurumu Başkanlığı, kazıları desteklemektedir. Kültepe Uluslararası toplantısına destek vermiştir. Kültepe için özel bir yayın dizisi desteği de vermektedir. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı kazılarda ihtiyaç duyulan makine ihtiyacı, alanda gerçekleştirilecek inşai uygulamalar ve alanın tanıtımına yönelik katkılarda bulunmaktadır.

Kültepe'de keşfedilmiş arkeolojik eserler ve çivi yazılı tabletler üzerinde çalışan, çok çeşitli ülke ve farklı disiplinlerdeki bilim adamlarının çalışmalarını ortak bir platformda sunmalarını, tartışmalarını ve elde edecekleri verileri hem bilim dünyası, hem de halkımızla paylaşmaların sağlamak amacıyla 2013 yılından beri Kültepe'de uluslararası Kültepe Kazı Toplantısı gerçekleştirilmektedir. Kültepe ile ilgili bilimsel araştırmaların farklı temalarda yürütülmesinin desteklenmesi gerekmektedir.(kent tarihi ve yerleşme düzeni, mimarlık ve yapı tarihi, doğal çevre, İpek Yolu vb.). Kültepe odaklı uluslararası katılımlı bilimsel toplantılar düzenlenmekle birlikte spesifik gruplara hitap edecek şekilde çeşitlendirilmelidir. Bu konuda İldeki paydaş Üniversiteler (Erciyes Üniversitesi, Kayseri Üniversitesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Abdullah Gül Üniversitesi) ile işbirliği yapılması için olanaklar mevcuttur.

Kültepe'ye olan bilimsel ilgi yüksektir. Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde, "Sen de gönül ver!" sloganıyla ülkede bir gönüllülük kültürü oluşturmak amacıyla iki yıl önce hizmete başlayan Genç Gönüllüler Platformuna Kazı Başkanlığınca üye olunmuştur. Bu platform aracılığıyla, Kazı alanına gelen bir tarih uzmanı ve bir sanat tarihçi genç hiçbir karşılık beklemeden, gönüllü olarak kazı faaliyetlerinde görev almıştır.

Halihazırda kazıevi olarak; 1970'te depo olarak tasarlanmış bir taş bina, zamanında deprem konutu olan 6 adet baraka ve iki prefabrik bina kullanılmaktadır. Alanda çalışan ekipler için uygun konaklama ve çalışma ortamının bulunmayışı, kazı süresini ve verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Son derece iptidai şartlara haiz bu binaların yerine yapılacak çağdaş ve Kültepe Kazıları'na yaraşan bir kazıevine, laboratuvara ve depolara ihtiyaç vardır. Yeni bir kazıevi yapılana kadar mevcut kazıevinin tadil edilerek ihtiyaca cevap verecek hale getirilmesi ve gerekli donanımlarla konforunun yükseltilmesi alternatifi değerlendirilmelidir.

2.1.7.1 Tabakalanma

Kazılar sonucunda; MÖ 3. binyılın başından Roma Dönemi'ne kadar yerleşildiği ortaya çıkmıştır. İçlerinde en önemli yerleşme; Asur Koloni Dönemi'nde bilinen adıyla (Kaniş) yazılı belgelere giren kent yerleşmesidir (Özgüç, 1999:4) Höyüğün ve karum yerleşmesinin tabakalanması eskiden yeniye doğru şu şekildedir: 18. yapı katı (Höyük): İlk Tunç Çağı I 17-14. yapı katları: İlk Tunç Çağı II. evresi 13-11. yapı katları: İlk Tunç Çağı III. evresi 10-9. yapı katları/Karum 3-4: İlk Tunç Çağı III-Orta Tunç Çağı'na Geçiş 8. yapı katı/Karum 2: Asur Koloni Dönemi 7. yapı katı/Karum 1b: Asur Koloni Dönemi 6-5. yapı katları/Karum 1a: Asur Koloni ve Hitit Dönemi 4-3. yapı katları: Demir Çağı 2-1. yapı katları: Hellenistik ve Roma Dönemi. Hititlerin Anadolu'da kurduğu ilk kentin kalıntısı olan höyük ve onu saran Karum'dan oluşan Kültepe Ören Yeri'nde yönetim binalarının, dini yapıların, ev, dükkân ve atölyelerin kalıntıları görülmektedir.

Asurların kurduğu büyük ticaret kolonileri karumların merkezi Kültepe'deki Karum'du ve diğer karumları yönetiyordu. Kültepe, Anadolu'daki ilk yazılı tabletleri barındırması ve dünyanın ilk organize ticaret merkezi olmasıyla ön plana çıkmaktadır.

Kültepe-Kaniş'te 1948 yılından itibaren sürdürülen bilimsel arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan 23.500 çivi yazılı tablet ve zarf Anadolu'nun ilk yazılı belgeleri olmaları itibariyle, Anadolu'da "tarihi devirleri" başlatmaktadır. Kültepe-Kaniş tabletleri, diğer eski merkezlerde bulunan devlet arşivlerin aksine, tüm eski Önasya'nın en büyük ve kapsamlı özel şahıs arşivleridir. Söz konusu eserler Anadolu ile Asur arasında sürdürülen ticaret hakkında detaylı bilgilerin yanı sıra, borç alıp-verme, faiz, evlenme-boşanma, veraset, esir ticareti, mahkeme kararları ve yerli beylerle yapılan yazışmalar hakkında da bilgiler vermektedir. Asur çivi yazısı ile yazılan bu tabletlerde, dönemin siyasi ve hukuki ilişkilerini gösteren mektuplar, senetler, mühürler ve anlaşma metinleri vardır. Söz konusu tabletler 2015 yılında Unesco Dünya Belleği listesine alınmıştır.

Ticaret yolu üstünde stratejik öneme sahip Kültepe bu özelliğini yüzlerce yıl sürdürmüştür. Kültepe, dünya müzelerine ve eski eser pazarlarına dağılan ve Kapadokya tabletleri olarak tanımlanan çivi yazılı belgelerin ilk ortaya çıktığı 1871 yılından beri bilinmektedir. 1925'te Kültepe'nin önemli bölümlerinden biri olan karum keşfedilmiştir. 1948 yılından beri Türk Tarih Kurumu ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına bölgede kazılar yapılmaktadır. Kültepe'de Asur, Genç Hitit, Helen, Roma, Pers ve Tabal dönemlerine ait eserler ve bulgular gün yüzüne çıkarılmıştır. Çıkarılan bu eserler Kayseri Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir. Kültepe'den çıkan ve müzelerin depolarında bekleyen 40 binden fazla eser, 20 bin tane tablet bulunmakla birlikte bunlardan sadece 500 tanesi sergilenebilmektedir. Diğer eserlerin de onarımlarının yapılarak sergilenmesi için gereken restorasyon ve teşhir tanzim çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Alanla ilgili toplu bir dijital veri tabanının bulunmayışı, Dijital ortama aktarılması gereken arşiv dokümanlarının depolarda yok olma tehlikesi altında bekliyor olması olumsuzdur. Alanla ilgili güncel durum dijital veri tabanının oluşturulması ve dijital ortama aktarılması gerekmektedir. Kültepe'de 70 yıldan beri süren kazılarda arşivlenen slaytların, dokümanların, haritaların ve objelerin dijital ortama aktarılması gerekmektedir. Kazı Başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu'nun verdiği bilgilere göre söz konusu arşiv dokümanlarının kaybolup gitmemesi için ivedi olarak dijitalleştirilmesi ve bunların aktarılarak bilimin hizmetine sunulabileceği bir dijital kütüphane oluşturulması gerekmektedir. Bu konuda gerekli olan finansal kaynağı sağlamak üzere, teknik destek hizmeti sürecinde 2 adet Avrupa Birliği projesi hazırlanmış olup, projeler hibeye hak kazandığı takdirde 150.000 Euro kaynak sağlanması mümkün olacaktır.

Yaklaşık 2.5 km çapındaki bir alana yayılmış olan Kültepe ören yerinin sınırları henüz bilinememektedir. Bu nedenle sağlıklı bir projelendirme için öncelikle, bilinen alanın topoğrafik haritasının sayısallaştırılması, "GPS" (Global Positioning System) teknolojileri ile yersel olarak tespit edilmesi ve halihazır harita yapımına ihtiyaç vardır. Topografik haritanın sayısallaştırılması ve düzenlenmesi ile sayısal yükseklik modeli elde edilecektir (DEM: Dijital Elevation Model). Bu sayede arkeolojik verilerin yüzeye uygun olarak görselleştirilmesi sağlanacaktır. Bu konuda Kültepe Kazı Heyeti tarafından bazı çalışmalar başlatılmış olup, geliştirilerek tamamlanması gerekmektedir.

2.1.7.2 Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon

Alan içinde özel mülkiyet bulunmaktadır. Özel mülkiyet parsellerde tarım faaliyetlerinin yapılıyor olması ve salma sulama yapılıyor olması eserlere zarar vermektedir. Sulama faaliyetleri ile ilgili düzenlemelerin yapılması ve alan içindeki özel mülkiyetlerle ilgili çözümler geliştirilmesi, gerekli kamulaştırılmaların tamamlanması gerekmektedir.

Alan içinde büyüyen yabani otlar hem eserlere zarar vermekte hem de kazı çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Yabani otlarla düzenli mücadele yapılması gereklidir.

Karum alanında kazılmış kerpiç yapılar doğal şartlardan dolayı erimektedir. Kerpiç yapıların korunması için önlemler alınmakta, yapıların "capping" metoduyla çamur sıva ile kaplanması, kalıntıların önce jeotekstil ile kaplanması, sonra da yağmur ve kar sularının açmaya zarar vermesini önlemek için branda örtülmesi yöntemleri uygulanmaktadır. Mimari yapılarda bozulmalarla ilgili konsolidasyon çalışmalarının geliştirilmeye ihtiyacı vardır.

Eserlerin korunmasını tehdit eden tüm sorunları çözmeye yönelik bütüncül bir koruma planlaması yapılmasına ihtiyaç vardır. Yapılarda kullanılan malzemelerin bir bütün olarak doğru değerlendirilip belgelenmesi, hem de onarım ve koruma uygulamalarında seçilecek onarım malzemeleri ve yöntemlerinin belirlenmesi gereklidir. Gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalar ile yapı malzemelerinin ve bozulma süreçlerinin petrografik, kimyasal ve arkeometrik yönden incelenerek tanımlanması mümkün olabilecektir.

Yürütülmekte olan kazı çalışmaları sırasında, hem kazı sezonu süresinde hem de kazılara ara verilen kış ayları boyunca koruyucu görev üstlenecek olan Üst Örtü sistemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm yapı ve alanlar için geçerli olmakla birlikte, Kazı Heyeti'nin belirlediği, ivedilikle Üst Örtü uygulanması gereken yapı ve alanlar aşağıdaki gibidir:

1-Karum alanında yer almakta olan, Salim Asur Evi (94 evi veya Beşev olarak da adlandırılmaktadır). Mimari Proje hazırlanmış olup Koruma Kurulu'nca onaylanmıştır.

2-1B Evleri (karumda 1 grup ev)

3-2001 Arşivi ve Selçuklu Şırahanesi

4-KaraŞaban Tarlası

5-Kaniş'de yer alan Warşama Sarayı. (Mimari Projesi hazırlanmış olup Koruma Kurulu'nca onaylıdır).

Alandan çıkarılan küçük objelerin müzeye teslim edilmeden önce restorasyonlarının yapılması için restorasyon laboratuvarının malzeme ve ekipman açısından güçlendirilmesine ihtiyaç vardır. Bazı malzeme ve ekipmanın olmaması restorasyon ve konservasyon çalışmalarında zorluklara sebep olmaktadır.

2.1.8 Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum

Anıtsal yapılarda restorasyon çalışmaları tamamlanamamıştır. Çatı örtüleri tamamlandıktan sonra öncelikli olarak restorasyonu yapılması gereken yapılar Surlar ve Warşama sarayı olarak belirlenmiştir.

Alanın Çevre Düzenleme Projesi yapılmamıştır. Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum konusunda yeterli çalışmalar yapılmamıştır. Güvenlik kameraları, güvenlik bariyerleri, yürüme yolları, dinlenme ve bakı alanları, kafe, tuvaletler, gölgelik alanları bulunmamaktadır. Alan turistlere yönelik olarak işletilmemektedir. Gece Aydınlatması bulunmamaktadır. Yaşlı ve engelli ziyaretçilerin gezmesine uygun değildir.

Alanı gezen turistleri etkileyecek görsel unsurlar bulunmamaktadır. Bunun için Kazı Heyeti tarafından yapılan çalışmalarda, Karum alanında daha önceki dönemlerde kazılmış ancak, daha sonra doldurulmuş bir alanda açığa çıkartılmış Assurlu tüccarların oturmuş oldukları bir mahalle, aynı yerde, doldurulmuş yüzey üzerinde Assurlu Tüccarlar Mahallesinin yeniden inşa edilmesinin olumlu bir görsel etki yapacağı alanı ziyaret edenler için ilginç ve eğitici olacağı, bu mahalle inşa edildiğinde, gelen ziyaretçinin; günümüzden 4 bin yıl önce gerçek bir Asurlu tüccar mahallesini tüm içeriğiyle görmesi ve yaşaması sağlanacağı düşünülmektedir.

Ziyaretçi karşılama merkezi bulunmamaktadır. Örenyeri'ndeki bilgilendirme panoları yetersiz olup mevcut panolarda dönemsel bilgi verilmemektedir. Mevcut çevre düzenlemesi ve ziyaretçi sunuma yönelik tespit edilen olumsuzluklar turistlerin ziyaretini kısa tutmalarına sebep olmaktadır.

Alanın yakınlarında konaklama olanakları bulunmamaktadır. Gelen ziyaretçi sayısı az olduğu için giriş ücreti alınmamaktadır. Müze Müdürlüğünden alınan bilgilere göre 2020 yılı Temmuz ayında Kültepe örenyerini 512 kişi ziyaret etmiştir. 01.01.2020-31.07.2020 tarihleri arasında Kültepe örenyeri toplam ziyaretçi sayısı 3.249 kişidir. Aynı tarihler arasında Soğanlı örenyerini ziyaret eden 25.336 kişi ziyaret etmiştir. Her iki örenyerini mukayese ettiğimizde Kültepe'nin ziyaertçi sayısının ne derecede az olduğu açıkça görülmektedir.

Kültepeden çıkarılan eserler halihazırda Ankara Anadolu Medeniyetleri müzesinde, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde ve yurtdışındaki muhtelif müzelerde sergilenmektedir. Söz konusu eserlerin yerinde sergilenebilmesi için yaklaşık 4 km mesafe yakınlıkta, yeni Kültepe Müzesi'nin yapımı için çalışmalar, Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nce başlatılmıştır. Yeni Müzenin yapılmasından sonra alanı gezen turistlerin eserleri görmek için müzeyi ziyaret etmesi mümkün olacaktır.

2.1.9 Tanıtım ve Pazarlama

Kayseri Valiliği, İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü'nce hazırlanan 01.01.2019 – 30.06.2019 tarihli brifing dosyasına göre: Kültür ve Turizm Bakanlığından Belgeli A grubu 70 ve A-Şube 21 olmak üzere toplam 91 Seyahat Acentası hizmet vermektedir.

Temmuz 2020 tarihinde yapılan internet araştırmasında bazı turizm acenteleri tarafından Kültepe'yi de içeren 2 günlük tur programları ilanları verdikleri görülmektedir. Kayseri turu kapsamında Kayseri' deki diğer eserlerle birlikte Kültepe de programa dahil edilmiştir. TURSAB ve TUREB ile yapılan görüşmelerde Kültepe'nin tur programlarına dahil edilebilmesi ve daha çok ilgi görmesi için alanda tuvaletler, kafeterya, ziyaretçi karşılama merkezi ve çevre düzenlemesindeki eksikliklerin giderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Alanla ilgili bütünsel bir tanıtım, imaj geliştirme, markalaşma, medya yönetimi ve pazarlama çalışması yapılmamıştır. Alanda gerçekleştirilen koruma ve araştırma çalışmalarına yönelik tanıtım ve bilgilendirme yeterli düzeyde değildir. Internet sayfasının olmaması da tanıtım ve bilgilendirme bağlamında olumsuzdur.

Valilikçe 2014 yılında yaptırılan "Kayseri Yürüyüş Rotaları Ve Turizm Keşif Rehberi" nde Kültepe ile ilgili bir gezi rotası çizilmemiştir. Bu konuda hazırlanan rehber revize edilmelidir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi alana geziler düzenlemekte ve bazı organizasyonlar gerçekleştirmektedir. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Etkinlikleri çerçevesinde "Tarihe Yolculuk" adı altında 2016 yılından itibaren 9 yıl yapılan ve büyük ilgi gören Kültepe Kaniş-Karum Kültür Turları Kayserili vatandaşa yönelik ve ücretsiz olarak gerçekleştirilmiştir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Spor Etkinlikleri A.Ş. tarafından geçmiş yıllarda sağlıklı yaşam yürüyüşü, Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Kültepe Kaniş Karum Gezisi, eski dönemde burada yaşamın nasıl olduğu ticaretin nasıl gerçekleştirildiğinin canlandırıldığı tiyatro gösterileri, öğrencilere alanın gezdirilmesi gibi bazı etkinlikler düzenlenmiştir. Söz konusu etkinliklerin geliştirilerek devam edilmesi önemlidir.

Kültepe arkeolojik alanının yakın çevresinde, Koramaz Vadisi, Ağırnas, Engir Kuş Cenneti bulunmaktadır. Kültepe ile Koramaz Vadisi arası, yeni müzeye de uğrandığı taktirde 10.4 km, Ağırnasdan başlandığı taktirde 15.6 km., Engir Gölü Kuş Cenneti ile Kültepe arası 9.4 km. dir. Her biri ayrı güzelliklere sahip bu destinasyonların, Kültepe ile birleştirilerek 2 veya 3 ayrı rota halinde turistlerin hizmetine sunulması ve pazarlanması fiziki olarak mümkündür.

Kültepe ile Koramaz Vadisi arkeolojik sit alanlarının çevresi ile birlikte planlanarak birbirini destekleyecek şekilde turizmin hizmetine sunulması konusunda da bazı ön görüşmeler mevcuttur.

Alanı çevreleyen herhangi bir uygulama imar planı veya koruma amaçlı imar planı yapılmamıştır. Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı bulunmaktadır.

1/25.000 Ölçekli Nazım Plan kararlarına göre, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenen Kültepe Sit Alanı'nın çevresinde tarım alanları ve mera alanları bulunmaktadır.

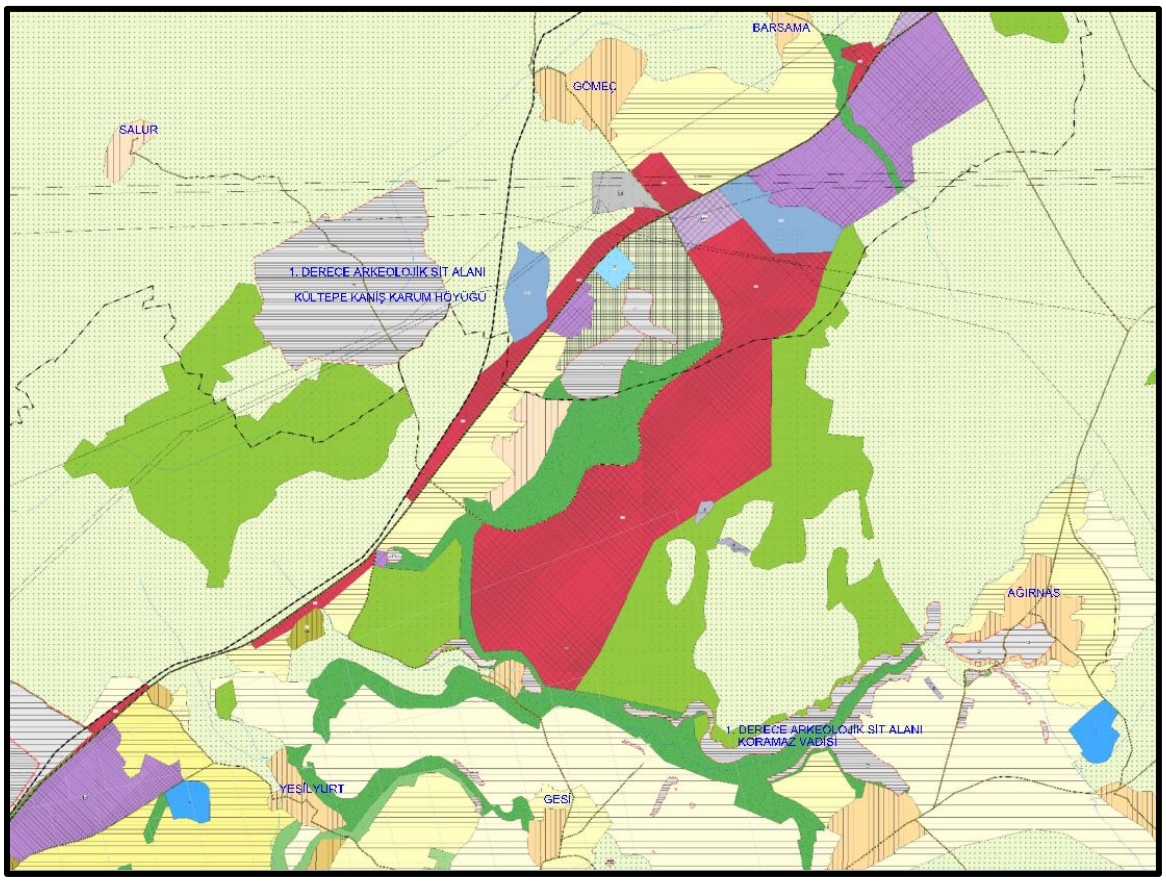

Levha 7: 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı.

2.1.10 Alanın Sosyo- ekonomik Gelişimi, Yerel Sahiplenme Düzeyi:

Kayseri İlindeki ve Kültepe yakınındaki köy (mahalle) sakinlerinin kültürel değerler konusundaki bilgi ve bilinci yeterli düzeyde değildir. Alana daha çok turist gelmesini desteklemekte ancak alanı yeterince sahiplenmemektedir. Yerel vatandaş, Kültepe'nin tarihi önemi hakkında bilgi sahibi değildir. Bu konuda eğitimlere ve bilinçlendirme çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bölgenin arkeolojik değerlerinin ekonomik faydaya dönüştürülerek, çevrede yaşayanlar için kırsal istihdam çeşitliliğinin sağlanması ile Kültepe'ye yönelik yerel sahiplenme gelişecektir. Bu sonuç ilerleyen bölümlerde sunulacak yerel paydaş anketlerinde de açıkça ortaya konmuştur. Kültepe'nin arkeolojik değerlerinin yerel ekonomik faydaya dönüştürülmesi için turistlere pazarlanabilecek kırsal kaynakların değerlendirilmesi için gerekli altyapının ve mekanizmaların oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Yöntemin belirlenerek

bu konuda yapılacak girişimlerin teşvik edilmesi(yan hizmetler, yemek, yöresel-geleneksel el sanatları, doğal ürün vb.), alanda yaşayan yerel paydaşların sosyo-ekonomik açıdan gelişimine katkı sağlayacaktır. Kayseri Büyükşehir Belediyesi, KAYMEK bünyesinde yerel vatandaşa turizm konusunda iş sağlayacak meslek edindirme kursları düzenlenebilir. Ayrıca ÇEKÜL Vakfı alanın çevresindeki İlçe Belediyeleri olan Kocasinan Belediyesi ve Melikgazi Belediyesi ile işbirliği yaparak, tarihi çevre bilincini aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek amaçlı tanıtım seminerleri düzenlenmesi konusunda katkı sağlayabileceğini belirtmiş, bu konuda taraflar arasında imzalanabilecek protokol taslağı oluşturulmuştur.

Kazı alanının yakın çevresinde ve özellikle Karahüyük Köyünde yapılan tarım faaliyetleri, kontrolsüz sulama yöntemleri arkeolojik eserlere zarar vermektedir. Ziyaretçi hizmetlerini, kazı ve araştırma ekiplerini ve köy halkını etkileyen altyapı, kanalizasyon eksiklikleri bulunmaktadır. Kültepe'ye yapılacak yatırımlar kapsamında, halen kötü durumda olan çevre yerleşimlerin altyapısı, yolları ve konutlarının iyileştirilmesi yoluyla da yerel vatandaşta memnuniyet ve yerel sahiplenmenin artırılması mümkün olacaktır. Abdullah Gül Üniversitesi ile yapılan görüşmeler ve paydaş anketleri sonucunda Üniversite öğretim üyelerinin bu konularda gerekli araştırmalar yaparak akademik destek verebileceği, üniversite tarafından başlatılan AGÜ Bostan projesi kapsamında çalışmalar yapılabileceği beyan edilmiştir.

2.1.11 Sürdürülebilir Yönetim

Merkezi ve yerel yönetimlerde görevli birçok kurum alanda plan, proje ve program geliştirmeye yetkili durumdadır. Bu proje kapsamında yer alan tüm paydaşlar, Kültepe'nin Turizme Kazandırılması konusunda, ilgili ve isteklidir. Ancak halihazırda, belirlenen eylemlerin uygulanmasını sağlayacak bir yönetsel mekanizma oluşturulmamış durumdadır.

Paydaş kurumlar, daha önce de Kültepe ile ilgili çalışmalar yürütmüş, projeler yapmış kurumlardır. Ancak bu proje kapsamında oluşturulacak eylem planını sürdürmek üzere ortak bir yapılanmaları bulunmamaktadır. Farklı kamu kurumlarını ortak bir eylem planında birleştirecek yapılanmanın kurulmasında zorluklar olmakla birlikte gerekli işbirliğini sağlayacak yapılanmanın kurulması için gerekli adımlar atılmalıdır.

Teknik Destek Faaliyetinin yararlanıcısı Kayseri Büyükşehir Belediyesinin koordinasyonunda, Kültepe Turizm Komisyonu oluşturulmalı, İlgili paydaşların temsilcilerinin katılımıyla söz konusu komisyon yılda bir kere toplanmalı ve Eylem Planı'nda belirlenen eylemler her sene tekrar gözden geçirilerek, işbirliklerine yönelik yeni kararlar alınmalıdır. Söz konusu komisyonun toplanmasına yönelik sekreterya, Kayseri Büyükşehir Belediyesince yürütülmelidir. Ayrıca her bir paydaş Kültepe'nin turizme kazandırılmasını destekleyecek projeler hazırlayabilir, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın, Avrupa Birliği'nin, çeşitli elçiliklerin, hibe kaynaklarına bireysel veya işbirlikleri içinde başvuruda bulunabilir. Kültepe için kurulmuş bir sivil toplum kuruluşu bulunmaması olumsuzdur. Kültepe ve Koramaz sit alanlarını birlikte destekleyecek şekilde bir dernek kurulmasına yönelik çalışmalara başlanmıştır.

2.1.12 Ülkede ve Dünyada Benzer Alanların Yönetimine İlişkin İyi Uygulamalar, Model Önerileri

Arkeolojik verilerin ve alanların topluma sunumu, müzeciliğin temel konularından birini oluşturmaktadır. Arkeoloji biliminin toplumsallaştırılmasında ele alınması gereken üç temel öğe söz konusudur. Bunlardan biri eser niteliği olan ya da olmayan "nesneler", diğeri kazıyla açığa çıkarılan "alan"ın kendisi ve bu fiziksel verilerin üzerinde hepsini kapsayan "bilgi"dir. Tarihöncesi dönem kazı alanlarının sergilenmesi, topluma kazandırılması kavramları son yıllarda gündeme gelmeye başlamıştır. Bu tür alanlarda karşılaşılan yapı kalıntılarının, klasik ören yerlerinden farklı olarak, çoğunlukla alçak duvar parçacıkları ya da yok olmuş ahşap direklerin delikleri gibi görsel algılaması zayıf, "iz" niteliğinde olması nedeniyle, yapıların üç boyutlu halinin, diğer bir deyişle biçimlenişinin anlaşılması güçtür.

Günümüzde kültür varlığı kavramı çok genişlemiştir ve bir yapının ya da bir yerleşimin kültür varlığı olarak tanımlanması; bunun içinde bulunduğu doğal ve kültürel çevreyle birlikte korunmasını ve hatta sergilenerek topluma tanıtılmasını, buradan elde edilen bilginin toplumla paylaşılmasını da gerekli kılmaktadır. ICOMOS'un 2008 yılında çıkardığı "Kültürel Miras Alanlarının Tanıtımı ve Sergilenmesi" tüzüğü bu konunun uluslararası temel ilkelerini tanımlamıştır.

Kimi uygulamalarda sergileme, kazı alanının dışında benzer bir doğal çevrede kurgulanırken, kimi uygulamalarda da doğrudan kalıntılar üzerinden sergileme yapılmaktadır. Arkeolojik Kalıntının Koruma Altına Alınıp Çevre Düzenlemesiyle Sergilenmesi, Arkeolojik Kalıntının Mevcut Parçalarıyla Tümlenerek (anastilosis) Sergilenmesi, Canlandırma-Rekonstrüksiyon Uygulamaları alanın ve eserin durumu ile bağlantılı olarak gerçekleştirilmektedir.

Levha 8: Stara Zagora Neolitik evi

Bulgaristan’da Stara Zagora (Eski Zağra) Neolitik Evi Neolitik Dönem'e ait şiddetli bir yangınla harap olmuş ahşap direkli kerpiç dolgulu tek bir yapı, bulunduğu şekliyle, içindeki yangın molozu kalıntıları bir koruma çatısı altında sergilenmektedir.

İsrailde bulunan Uvda Vadisinde ise vadi boyunca dağılmış halde bulunan Neolitik döneme ait taş dizilerinin leopar gibi çeşitli hayvanları betimledikleri anlaşılmıştır. Parçalar yerlerine yerleştirilerek figürler yeniden oluşturulmuştur.

Yerinde Tek Yapı Rekonstrüksiyonu Kuzey Kıbrıs’ta Tatlısu’da temel düzeyinde bulunan yuvarlak planlı kerpiç yapının canlandırması kazı yerinin yanına yapılmıştır.

Üst Paleolitik Çağ'a ait duvar resimleriyle ünlü Lascaux Mağarası, gezen sayısının artması nedeniyle duvar resimlerinin bozulmaya başlaması üzerine ziyaretçiye kapatılmış, ancak söz konusu mağara kültür tarihi açısından büyük bir önem taşıdığı için yakın çevrede bir taş ocağının üzeri kapatılarak içine mağaranın at resimleriyle ünlü büyük mekanının bire bir kopyası yapılmıştır.

Sergileme için farklı yöntemlerin kullanıldığı açık hava müzelerinde arkeolojik kalıntıların korunmasının yanı sıra, ziyaretçinin o dönemin kültürünü kolaylıkla anlayabilmesi, bilgi edinmesi, rahat gezmesi ve katılımcı olması için uygun koşullar sağlanır.

Birçok müze, sergilemenin yanı sıra araştırma ve eğitim işlevlerini de içermektedir. Alanda deneysel arkeolojik çalışmaların yapılması, Etnoarkeolojik verilerin elde edilmesi ve Yerel zanaatların canlandırılması sağlanarak, alanın bilime-araştırma ve geliştirmeye de hizmet etmesi amaçlanmaktadır.

Arkeolojik alanların korunması ve sergilenmesine yönelik farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. "Arkeopark", "Açık Hava Müzesi", " Yaşayan müze", "eko müze", "Yaşayan Tarih Müzesi" gibi farklı adlar ve yaklaşımlarla tasarlanan alanlarda ortak özellik, eserlerin korunması ve sergilenmesinin yanı sıra alanın içinde yer aldığı çevredeki somut ve somut olmayan kültürel miras çeşitlerinin ve yerel kimliğin korunması, yerel aitlik duygusunun geliştirilmesi, yerel ekonomik gelişmenin sağlanması ve aynı zamanda turistlerin ziyaret kalitesinin arttırılması hususlarının bir arada değerlendirilmesidir.

Avrupa ülkelerindeki açık hava müzelerinde geçmiş yaşantıları canlandıran, o dönemin giysilerini giymiş aktör uygulaması Amerika'da daha da geliştirilerek yeni bir müze türünün ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu müzeler 'Yaşayan Tarih Müzeleri' olarak adlandırılmışlardır. (Keskin vd. 2018) yaşayan tarih müzelerini, 'yeniden inşa edilmiş ya da restore edilmiş alanlarda eğitsel amaçlarla tarihin belli bir döneminin kostümlü olarak yorumlanması olarak tanımlamaktadır.

Levha 9: Amerika'da yaşayan tarih müzeleri

1972 yılında Avrupa Açık Hava Müzeleri Birliği (AEOM) kurulmuştur. ICOM şemsiyesi altında çalışan kurum, açık hava müzelerinin tamamen bilimsel yaklaşımla kurulması ve varlığını bu şekilde sürdürmesi hususlarını önemsediğini belirtmektedir. Yalnızca turistik amaçlı, bilimsel kaygıdan uzak kuruluşlar birliğe kabul edilmediği gibi, "açık hava müzesi" olarak da tanımlanmamaktadır. 2001'de ise arkeolojik dönemler konusunda uzmanlaşmış açık hava müzeleri için, yine ICOM şemsiyesi altında Uluslararası Avrupa Arkeolojik Açık Hava Müzeleri ve Deneysel Arkeoloji Kurumu'nu (EXARCH) oluşturmuştur.

Son yıllarda, arkeolojik alanlarda bir sunum yöntemi olarak "Arkeoparklar" ön plana çıkmaktadır. Arkeopark olarak sergileme, günümüzde gelişmiş ülkelerin ören yerlerinde uyguladığı en güncel yaklaşımlar arasındadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde sıkça rastlanan bu alanlar, bir çeşit açık hava müzesi olarak nitelendirilebilmektedir. Arkeoparkların amaçları; kültür varlıklarını korumak, kamuyla bütünleşmesini sağlayarak bilgilendirme yapmak,

toplumda koruma bilinci oluşturmak ve geçmiş uygarlıkların sosyo-kültürel özellikleri, mimarileri, yaşam biçimleri hakkında bilgi edinme yollarını güçlendirmektir. Arkeoparkların kapsamında duyulara hitap eden sunum yöntemlerinin, deneysel arkeoloji uygulamalarının ve çeşitli rekreatif aktivitelerin bulunması bu alanların dinamikliğini ve kamunun bu alanlara olan ilgisini arttırmaktadır.

Arkeolojik park alanlarında güncel ve popüler bilgilendirme yöntemlerinin kullanılması, kamunun alana adaptasyonunu ve ilgisini arttırır. Binlerce yıl öncesinden kalan bir bulgunun ziyaretçilere tam olarak aktarılması çok zordur. Bu nedenle arkeoparklarda bu bulguların daha iyi aktarılabilmesi için üç boyutlu görsellerin, farklı duyulara hitap eden yöntemlerin, deneysel uygulamaların kullanıldığı görülmektedir. Animasyonlar, çeşitli görselleştirme ya da canlandırmalar, simülasyonlar, sanal gerçeklik uygulamaları, güncel teknolojik sunum yöntemleri arkeoparklarda kullanım alanı bulurlar.

Arkeoparklarda görülen en önemli sunum tekniklerinin ve eğitici uygulamaların başında deneysel arkeoloji uygulamaları gelmektedir. Duyulara hitap eden bu yöntem hem tarihi anlamayı kolaylaştırmakta hem de alanın çekiciliğini arttırmaktadır. Deneysel arkeoloji; kazılar sırasında keşfedilen hipotezleri ve süreçleri etkin bir şekilde anlama, belgeleme ve test etme yöntemidir. Bu yöntem ile bir nesnenin nasıl çalıştığı, nasıl kullanıldığı ya da nasıl üretildiği ziyaretçiler tarafından denenerek algılanmaktadır. Ziyaretçilerin etkin katılımının sağlandığı bu uygulama ile halkın geçmiş deneyerek öğrenmesi sağlanmaktadır. Deneysel arkeolojinin uygulandığı arkeolojik alanlarda, ziyaretçilere gerçek buluntuların yanında sanal bilgiler ve canlandırmalar eşliğinde geçmişten bir kesit sunulur. Geçmişteki olayları tam anlamıyla yinelemek olanaksız olsa da, deneysel taklitlerini gerçekleştirmek, olayların doğruluğunu kanıtlama ve saptama açısından eğiticidir. Çeşitli yöntemler deneyerek tarih öncesinde yaşayan bir insan gibi avlanmak, yemek yemek, ilkel yöntemlerle çanak çömlek yapmak, onların evlerinde zaman geçirmek gibi uygulamalar deneysel arkeolojinin alanına girer (Colin vd. 2017).

Yurtiçinden ve Yurtdışından Benzer Uygulamalar:

1-Yeşilova Höyüğü

İzmir'in Bornova İlçesi'nde bulunan Yeşilova Höyüğü bu bağlamda örnekleri barındırmaktadır. Yeşilova Höyüğü İzmir'in ve Ege Bölgesi'nin bilinen en eski yerleşim alanıdır. Alanda 2005 yılından bu yana kazı çalışmaları sürmektedir. Alan içerisinde Geç Roma-Erken Bizans, Kalkolitik Dönem ve Neolitik Dönem'i içeren kültür tabakaları saptanmıştır. Yeşilova'nın şehrin içindeki erişilebilir konumu ve üniversitelere olan yakınlığı alanın sergilenebilme potansiyelini arttırmaktadır. Alanda bu olanakları kullanarak 2009 yılında ''Zaman Yolculuğu'' adında bir sergileme ve eğitim programı başlatılmıştır. Bu programın hedefleri; bölgede yaşamış eski uygarlıkların kültürlerini deneysel yöntemlerle ziyaretçilere aktarmak ve arkeolojik alanı turizm ve eğitim faaliyetleri ile bütünleştirerek alanın farkındalığını arttırmaktır. Alternatif bir eğitim ve öğretim programı sunan Yeşilova Höyüğü bölgeye olan ilgiyi arttırmaktadır (Derin, 2010) ''Zaman Yolculuğu'' programında öncelikle belirli yaş grubundan öğrenciler ziyaretçi merkezindeki sergiyi ve kazı alanını uzmanlar eşliğinde dolaşmaktadırlar. Sonrasında Neolitik Çağ kıyafetlerini giyerek Neolitik Köy Canlandırması' na ulaşmakta, canlandırması yapılan Neolitik Köy'de o dönemin evlerinde zaman geçirmektedirler. Yeşilova Höyüğü Neolitik Köy Canlandırması alanında

deneysel arkeoloji uygulaması olarak Neolitik Dönem'in aletleriyle ateş yakma, taş aletleri kullanma, eşya üretme, yemek yapma, avlanma, buğday dövme eylemleri deneyimlenmektedir. Yeşilova Höyüğü'ndeki en çekici alanı deneysel sunum yöntemlerinin uygulandığı Neolitik Köy Canlandırması'dır (Derin, 2010)

Levha 10,11,12,13: Yeşilova Höyüğü Neolitik Köy canlandırmaları ve deneysel arkeoloji etkinlikleri

2014 yılında kullanıma açılan Yeşilova Ziyaretçi Merkezi içerisinde; Neolitik Çağ, Kalkolitik Çağ ve Tunç Çağı'na ait eserlerin dönem sırası ile sergilendiği sergi salonu bulunmaktadır. Bu sergide çağdaş sunum teknikleri kullanılmaktadır. Ziyaretçi merkezi içerisindeki diğer birimler ise atölyeler, gösteri salonu, laboratuvar ve kafeteryadır. Yeşilova Höyüğü Ziyaretçi Merkezi içerisinde sirkülasyon rampalar ile sağlanmaktadır. Bu rampalar üzerinde çeşitli yazılar ve görsellerle dönemler hakkında bilgilendirme yapılmaktadır. Bu sirkülasyon ağı ziyaretçileri, buluntuların konumlandığı bölgeye geçirir. Buluntular, artık önceden edinilen bilgiler sayesinde daha anlaşılır hale getirilmiştir. Ziyaretçiler; buluntuların devamında, dönemin canlandırması olan Neolitik Köy'e ulaştırılır. Köyün ziyaretinin devamında Yeşilova Ziyaretçi Merkezi'nin devamı olan kazı evi dışarıdan izlenebilmektedir Bu sayede ziyaretçiler arkeolojik alanda çalışanların çalışma alanlarını ve yöntemlerini gözlemleyebilmektedir.

Yeşilova Höyüğü'nde uygulanan deneysel arkeoloji uygulamalarının arkeolojik alanı ve dönemi anlamlandırma konusunda çok verimlidir. Kapalı alan ve açık alan gezi rotalarının bütüncül tasarımı alanı gezmeyi, deneyimlemeyi ve algılamayı kolaylaştırmaktadır.

Levha14: Yeşilova Höyüğü ziyaretçi karşılama merkezi

2-Kırklareli Aşağı Pınar Açık Hava Müzesi:

Bir başka örnek Kırklareli Aşağı Pınar Açık Hava Müzesidir. Aşağı Pınar Arkeolojik Alanı Kırklareli kent merkezinin güneyinde bulunmaktadır. Alandaki kazı çalışmaları 1993 yılından bu yana İstanbul Üniversitesi ve Alman Arkeoloji Enstitüsü tarafından sürdürülmektedir. Alanın korunması, eserlerin ve bilginin gelecek nesillere aktarılması, alanın farkındalığının sağlanması ve bilimsel çalışmaların sürdürülmesi amacıyla bir açık hava müzesi projesi hazırlanmıştır (Eres vd., 2010).

Projenin bir de web sayfası olup, projeye destek verenler, Kırklareli Valiliği ve İl Özel İdaresi, Kırklareli Belediyesi, Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kırklareli Müzesi, Ahmetçe Köyü Muhtarlığı, Kırklareli Kültür Varlıkları Derneği, Alman Araştırma Birliği (DFG), Avrupa Birliği Sınırötesi İşbirliği Programı (IPA) 2013, National Geographic Society (1980-1983), INSTAP – The Aegean Foundation (1985-1993).

Proje kapsamında alandaki arkeolojik buluntuların çoğunluğu yerinde sergilenmiş ve bu eserlerin algılanabilmesi için çeşitli sunum yöntemleri uygulanmıştır. Alanın çok katmanlı bir yapıya sahip olması, alanda yapılacak çalışmaları ve alana yapılacak müdahaleleri zorlaştırmıştır. Alanda tasarlanan en dikkat çekici ve kapsamlı bölüm Yeşilova Höyüğü örneğinde de olduğu gibi Neolitik Köy Canlandırması'dır. Burada ziyaretçiler Neolitik Çağ'a ait yaşantıyı daha iyi algılayabilmektedir. Çeşitli yapay rekonstrüksiyonlar ile ziyaretçiler eski çağlara ait mekânları deneyimleyebilmektedir. Bu rekonstrüksiyonların her biri farklı bir tema ile ziyaretçilere sunulmaktadır. Ayrıca köy canlandırması dışında doğal çevrenin canlandırması da yapılmıştır. Çevrede eski zamanlardaki yabani hayvanların maketlerine rastlanmaktadır. Deneysel arkeoloji alanında yapılan çeşitli atölye uygulamaları da köy canlandırmasını destekler niteliktedir. Proje kapsamında köy canlandırması dışında kalıntıların yerinde sergilenmesi, bu kalıntılar üzerinde kısmi rekonstrüksiyonlara başvurulması ve kalıntıların korunması için koruma çatılarının inşa edilmesi öngörülmüştür. Ayrıca alanda bir gezi güzergâhı tasarlanmıştır. Bu güzergahın günümüzden geçmişe doğru sıralı bir anlatıma sahip olması, bu sayede alanın anlaşılabilirliğinin güçlendirilmesi gezi rotasının tasarım sürecinde önemsenmiştir (Eres vd., 2010).

Aşağıpınar Höyüğü'nde tasarlanan eğitim alanında farklı yaş gruplarındaki öğrencilere hitap eden arkeoloji, mimarlık, tarih eğitimi verilmektedir. Bu alanda öğrenciler, kazı çalışmasını canlandırarak arkeoloji bilimi hakkında bilgi edinmektedir. Bir diğer eğitim alanı ise yetişkin öğrencilere ve uzmanlara katmanlaşma, mimarlık ve alanın tarihi hakkında kapsamlı bilgi verilmesidir.

Levha 15,16: Aşağı Pınar Açık Hava Müzesi

3-Bursa Aktopraklık Arkeolojik Alanı:

Bursa Aktopraklık Arkeolojik Alanı da ülkemizdeki arkeopark örneklerindendir. Alan, Bursa il merkezine 25 km uzaklıkta, Akçalar Mahallesi sınırları içerisinde, Ulubat Gölü'nün doğu kıyısında iki yükseltinin üzerinde yer almaktadır (Karul, 2007). Aktopraklık Höyük kazıları 2004 yılından bu yana İstanbul Üniversitesi tarafından sürdürülmektedir. Alan üzerinde yapılan çalışmalar ve değerlendirmeler sonucunda höyükteki yerleşimin Neolitik Çağ ve Kalkolitik Çağ'a ait olduğu saptandıktan sonra Höyük için 2009 yılında kapsamlı bir kültürel miras projesi hazırlanmıştır.

Proje hedefleri beş ana başlık altında şu şekilde sıralanmaktadır; karşılama merkezinin inşası, arkeolojik kalıntıların korunması ve sergilenmesi, tarihöncesi ve geleneksel köy canlandırmaları, turistik ve eğitsel aktivitelere yönelik tesislerin inşasıdır.

Projenin hedef kitlesinde ise her yaştan öğrenciler, günübirlik ziyaretçiler, turistler ve uzmanlar vardır (Karul, 2010). Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından uygulaması yapılan arkeopark projesi kapsamında ilk olarak giriş kapısı ve meydan düzenlemesi, bilgilendirme ve sergilerin yer aldığı karşılama binası, atölyelerin yapılabileceği çocuk kazı evi binası ile kazıdan çıkarılan buluntuların saklanacağı depo yapıları inşa edilmiştir.

Kazı alanlarının daha yüksek bir kottan algılanabilmesi için gözetleme kulesi yapılmıştır. Çocukların kazı yapmayı deneyimleyebilmeleri için yapay bir höyük içerisinde kazı alanları oluşturulmuştur. Bazı önemli açmaların ve çocuklar için tasarlanan kazı alanının dış etkilerden korunabilmesi için birbiri ile uyumlu üst örtüler tasarlanmıştır. Tarih öncesi yaşam biçiminin daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla deneysel sunum yöntemi örneği olan Neolitik Köy Canlandırması, Kalkolitik Köy Canlandırması inşa edilmiştir.

Neolitik Köy Canlandırması, höyükteki ilk yerleşimi temsil eden bir çiftçi köyüdür. Buradaki evler kazı verileri doğrultusunda 3-4 m çapında yuvarlak planlı şekilde 1/1 ölçekte inşa edilmiştir. Kalkolitik Köy Canlandırması ise hendeklerle çevrilidir. Buradaki evlerin iç mekânları da düzenlenmiştir.

Arkeolojik alanlar gibi kırsal mimarinin de yok olması sebebi ile alana yakın bir bölgede varlık gösteren terk edilmiş Eski Kızılelma Köyü de arkeopark alanı tasarımının bir parçası haline getirilmiştir. Eski Kızılelma Köyü'ndeki 6 konut yerinde belgelenmiş ve sökülerek arkeopark alanına taşınmıştır. Köyün canlandırıldığı bölge olarak Neolitik ve Kalkolitik Dönem'i birbirinden ayıran dere yatağı seçilmiştir. Birçok farklı zaman diliminin

canlandırmasına ev sahipliği yapan Aktopraklık Arkeoparkı'nda zaman dilimlerini birbirine bağlayan tüneller ya da köprüler bulunmaktadır. Alanın içerisinde tabelalar ve aydınlatma elemanları ile desteklenen gezi güzergâhları da düzenlenmiştir. Ayrıca proje kapsamında arkeoloji ve arkeoloji ile ilişkili bilim dalları üzerinde çalışan çeşitli uzman ve öğrencilerin deneysel çalışmaları ve çeşitli arkeolojik uygulamaları gerçekleştirebilmeleri için ve konaklamaları için çeşitli mekânların tasarlanması öngörülmüştür (Karul, 2010). Bursa Aktopraklık Arkeoparkı Türkiye'nin ilk arkeopark denemelerinden bir tanesidir. Alanda farklı sunum teknikleri ve deneysel arkeoloji uygulamalarının denenmesi arkeolojik alanı dinamik bir alan haline getirmektedir. Dönemlerin sıralı anlatımı ve sunumu ziyaretçilerin eski zamanları algılamasını kolaylaştırmaktadır.

Levha 17: Bursa Aktopraklık Arkeolojik Alanı

3-Stonhenge Arkeoparkı:

İngiltere Wilshire' de yer alan Stonhenge Arkeoparkı da Dünya'daki Arkeopark uygulamalarının en önemlilerinden biridir ve çalışma kapsamında da bir yurtdışı örneği olarakkonuya dâhil edilmiştir. Alanda varlık gösteren taş çemberin oluşumu Neolitik insanlara kadar uzanmaktadır (Cengiz, 2016). Keskiyle yontulmuş, düzgünleştirilmiş, dik konumundaki otuz taştan oluşan ve dik duran taşların üzerine yerleştirilen lento taşlarını içeren ve böylelikle çember şeklinde kapı boşlukları oluşturan kalıntılar alanın en dik kat çekici, anıtsal bölümüdür.

2009 yılında hazırlanan bir proje ile taş blokların yakınında mevcutta konumlanan taşıt parkı ve tesislerinin kaldırılması kararı alınmış ve Stonehenge'in 1,6 kilometre batısında yeni bir ziyaretçi merkezi inşa edilmiştir. Arkeolojik alana getirilen bu ek yapı alanın tarihi niteliğine saygılı şekilde inşa edilmiştir, anıtın olduğu noktadan ziyaretçi merkezi algılanmakta, bu sayede tarihi buluntuların mekânsal algısı korunmaktadır. Yeni ziyaretçi merkezinde; tanıtım, sergileme ve eğitim olanaklarının verilebildiği mekânlara yer verilmiştir. Stonehenge ziyaretçi merkezinde 250'den fazla kalıntı sergilenmektedir. Ziyaretçiler bu sergi alanlarında bulunan bazı eserlere dokunarak temas kurulabilme olanağına sahiptir. Ziyaretçi merkezinde üç boyutlu sunum teknikleri ile bilgilendirme yapılmaktadır. Ziyaretçi merkezinin ana salonu; buluntuların üç boyutlu olarak bütünlenmiş halinin izletildiği dairesel salondur. Bu salonda, izleyiciler merkezde konumlanarak animasyon yöntemi ile çember şeklinde dizilmiş taşların arasında olma duygusunu görsel, işitsel verilerle deneyimlemektedirler. Görsel ve işitsel sunum teknikleriyle alanın yıllar boyunca değişimi; Stonehenge'den öncesi ve sonrasında

çevrenin farklılaşmasını deneyimleme alanları bulunmaktadır. Ziyaretçi merkezinde geçmiş dönemlere ait çeşitli insan canlandırmaları da sergilenmektedir.

Levha 18, 19,20,21 Stonhenge Arkeoparkı

Bunların yansıra ziyaretçi merkezi; kafeterya, ticari birimler, bilet gişesi, tuvaletler ve araç parkları gibi işlevler ile donatılmıştır (Cengiz, 2016). Alanda; ziyaretçi merkezinin yan tarafında beş adet Neolitik Ev'in canlandırması bulunmaktadır. Bu evler 2006-2007 yılında yapılan kazı çalışmasından elde edilen verilere dayanarak yapılmışlardır. Evlerin yapım yöntemleri ile ilgili bilgilendirmelere yer verilirken, eski gelenekler ve yöntemler ziyaretçilere aktarılmaktadır.

Deneysel arkeoloji uygulamaları Neolitik Köy Canlandırması'nda ve çevresinde gerçekleşmektedir. Ziyaretçiler, eski zamanlarda insanların nasıl beslendiğini, nasıl yaşadığını deneyimlemektedir (Cengiz, 2016). Ayrıca Stonehenge çemberinin tarih öncesi devirlerde nasıl inşa edildiğine dair ve taşların nasıl taşındığına dair deneysel uygulamalar da burada gösterilmektedir.

Stonehenge Arkeoparkı, Dünya'da en çok ilgi gören arkeopark alanlarından bir tanesidir. Burası alan yönetimi ve planlama bakımından diğer alanlara örnek olabilecek seviyededir. Genel yerleşim planı, peyzaj düzenlemesi ve mimari açıdan olumlu özelliklere sahiptir. Aynı zamanda alan içerisinde uygulanan sunum yöntemleri ve eğitim programları çok verimlidir.

Arkeopark tasarımlarında ören yerlerinde çevre düzenlemesi projeleri yapılmakta, koruma çatıları, laboratuvarlar, ziyaretçiler için gezi güzergâhı, bilet gişesi, ıslak hacim, otopark, kafeterya, sergi birimleri gibi tesisler inşa edilmektedir. Arkeopark alanlarında teknoloji kullanımı, deneysel arkeoloji canlandırmaları, simülasyonlar, sanal gerçeklik uygulamaları bu alanların çekiciliğini ve algılanabilirliğini arttıran sunum yöntemleridir. Tüm bu uygulamalar, beraberinde getirdiği dinamizm ile arkeopark alanlarını diğer arkeolojik alanlardan ayırırken arkeolojiye yönelik eğitsel ve turistik olanaklar yaratmaktadır

Arkeopark oluşumları, katılımcı politikalar ile ulusal ve uluslararası düzeyde koruma olgusuna katkı yapmayı amaçlamaktadır. Arkeolojik alanları daha iyi anlamak bu alanlara karşı bir kamu bilinci oluşturmakta ve bu alanların korunmasını sağlamaktadır. Arkeoparklar bulundukları bölgede yaşayan halkın da alana katılımını ve alana ilgi göstermesini amaçlayan yönetim anlayışına sahiptir. Yerel halkın katılımı ve bu alanların kültürel turizm aracılığıyla bölge üzerinde çekim alanı yaratıyor olması yerel halka ekonomik katkılar sağlamaktadır. Bunun neticesinde bölge halkı üzerinde koruma bilinci oluşturulmakta ve bölge halkının alana olan ilgisi artmaktadır.

Kültepe Modeli:

Kültepe Arkeolojik alanı bir Arkeopark Alanı veya Arkeolojik Açık Hava Müzesi olarak adlandırılabilecek bir sistem oluşturmak için geçerli özelliklere sahip olup, burada gerçekleştirilecek olan özel uygulamalar, yukarıda belirtilen yaklaşımların tümünü içerebilir. Uygun bir çevre düzenleme projesi doğrultusunda kazı alanı içinde ve dışında gerçekleştirilecek mekanlar, ziyaretçi karşılama merkezi, gişeler, turnikeler, kazı evi, tuvaletler, kafe, yerinde sergileme, restorasyon, üst çatı örtüsü, restrüksiyon gibi fiziki uygulamalar, dijital uygulamalar, çeşitli görselleştirme ya da canlandırmalar, simülasyonlar, sanal gerçeklik uygulamaları, güncel teknolojik sunum yöntemleri, tanıtım ve imaj çalışmaları, deneysel ve katılımcı arkeoloji uygulamaları, canlandırmalar, kostümlü aktör canlandırmalarının yanı sıra mekanların ve aktivitelerin sürdürülebilirliğini sağlayacak yasal-yönetsel ve finansal yapı oluşturulmalıdır.

Kültepe'nin turizme kazandırılması için yapılacak yatırım, bilimsel çalışmalara, korumaya, eğitime, yerel farkındalık ve yerel sahiplenmeye katkı sağlamasının yanı sıra alan gelen yerli yabancı turist sayısının da artmasına ve bu bağlamda yerel vatandaşın sosyo-ekonomik kalkınmasına da yol açacaktır. Toplumun arkeoloji bilimine, kültür varlığına bakış açısını değiştirecek, toplumun geçmişi anlamlandırmasına ve tarihi anlamasına fayda sağlayacak, arkeolojik alan ve buluntuların korunması gerekliliği bilincini oluşturmasını mümkün kılacaktır.

2.2 Paydaş Analizi

2.2.1 Paydaşların belirlenmesi ve katılım süreci

Projenin paydaşları 3 ana başlık altında belirlenmiştir. Her bir paydaş grubuna yönelik olarak hazırlanan anketler ve görüşme tutanakları değerlendirilmiştir. Paydaş gruplar, paydaş kurum ve kuruluşlar, yerel vatandaş ve ziyaretçilerdir.

Paydaş kurum ve kuruluşlar: Kayseri İlindeki yerel yönetimler, kamu kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve Kültepe Kazı Heyeti Başkanlığı olmak üzere projenin gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesinde rolü olacak paydaş kurum ve kuruluşlardır. Çalışmanın paydaşları olarak belirlenen kurum ve kuruluşlarla, yüz yüze veya telefon, internet üzerinden görüşmeler yapılarak paydaş anketleri doldurulmuş ve imzalanmıştır. Sorunlar, olanaklar, eylemler ve sağlayabilecekleri katkılar hakkında görüşleri alınmıştır.

"Kültepe Turizme Kazandırılıyor" teknik destek hizmetinde, Kültepe turizm destinasyonunda turizm sektörünün mevcut durumuyla ilgili kapsayıcı ve teşhis edici bir rapor ve ayrıca ulusal

ve yerel paydaşlarla onaylanacak olan bir ön stratejik yaklaşım sunmak amacıyla, bu programa ildeki paydaşların büyük bir çoğunluğu dahil edilmeye çalışılmıştır.

Projenin paydaşı olmasının yanı sıra teknik destek hizmetinin faydalanıcısı olarak projede yer alan Kayseri Büyükşehir Belediyesi' nde proje konusu ile doğrudan ilgili daire Kent Tarihi ve Tanıtım Daire Başkanlığıdır.

Kültepe kazı alanını da içine alan ve yakın çevresindeki mahallelerin bağlı olduğu Kocasinan Belediyesi ve Melikgazi Belediyesi de önemli yerel paydaşlardandır. İldeki üniversiteler Kayseri Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi alanın turizme kazandırılması kapsamında akademik destek vermek istemektedirler. İldeki proje paydaşı olarak toplantılara katılan ve görüşlerini bildiren sivil toplum kuruluşları ÇEKÜL Vakfı, KAYTİD, ANKA Vakfı, BELSİN Vakfı, Kültepe ile ilgili destekleyici muhtelif çalışmalar yürütmektedirler.

Teknik destek hizmeti çalışmaları sürerken, proje paydaşlarından Anka Vakfı adına, "Sustainable Turkish-Italy-Greece Joint Project for Restoration and Promotion of Small Objects of Ancient Kanesh in Kayseri Museum" adlı proje ile başvuruda bulunulmuştur. Proje Kayseri Müzesi depolarında bekleyen Kültepe'den çıkarılmış eserlerin restorasyonuna ilişkindir. Başvurulan program Avrupa birliği Ortak Kültürel Miras Hibe Programıdır. (Grant Scheme for Common Cultural Heritage) (CCH-II). Aynı hibe programı kapsamında, bu teknik destek hizmetinin paydaşlarından olan Belsin Vakfı adına da, "Sustainable Turkish-Bulgarian Joint Project for Digitalisation and Promotion of Cultural Heritage of Ancient Kanesh and the story of 70 years of Kültepe Excavations" adlı proje ile başvurulmuştur. Projenin konusu Kültepe arşivlerinde 70 yıldır birikmiş olan doküman ve belgelerin dijital ortama aktarılması, dijital kütüphane oluşturulması, web sayfası oluşturulması, Kültepe ile ilgili tanıtım filmi hazırlanması, eski müze binasında anı salonu oluşturulması faaliyetleri ile ilgilidir.

İldeki Kültür ve Turizm Faaliyetleriyle ilgili olarak Valiliğe bağlı çalışan ve Kültür ve Turizm Bakanlığının taşra teşkilatı olarak görev yapan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü de bu teknik destek hizmeti ile hazırlanacak Eylem Planı sonuçlarının sürdürülmesinde önemli katkısı olabilecek bir kurumdur.

Çalışma alanı, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca sit alanı ilan edilmiş bir alan olduğundan alanda yapılacak her türlü fiziki müdahalede Kayseri Koruma Kurulu'nun izninin alınması gereklidir. Eylem Planında rolü olması sürecin daha doğru kurgulanması ve eylemlerin kontrolü açısından gerekli olup, Koruma Kurulu Müdürlüğü'nün projede paydaş olarak yer alması ve yönlendirici olması beklenmektedir. İlden ve Kültepe arkeolojik alanından çıkarılan eserlerin çoğunluğunun teşhir edildiği Kayseri Müze Müdürlüğü de projede önemli rolü olan bir diğer paydaştır. Alandan çıkarılan eserlerin alan yakınında bir müzede sergilenmesi ve bu müzenin Kültepe için gerçekleştirilecek ziyaretçi yönetimi ve sunum çalışmalarının bir parçası olması bağlamında da Müze Müdürlüğü'nün önemli bir rolü bulunmaktadır.

Bilimsel çalışmalarının yanı sıra kısıtlı bütçe olanakları içinde, gerekli olan işleri yapabilmek için gerekli finansal kaynaklara erişebilmek için, sponsor arayışı içinde çok fazla zaman ve enerji tüketen Kazı Başkanlığı projenin en önemli paydaşlarından biri olup alanla ilgili gerçekleştirilecek her projede teknik bilgi ve görüşüne başvurulması gereklidir. Kazı giderlerinin zaman ve işleyiş açısından herhangi bir devlet kurumuna benzememesi, farklı yöntemlerle yürütülmesi gereken kazı alanındaki restorasyon işlerinin devlet ihale yasasına

bağlı yürütülmesi, Üniversitelerin yürüttüğü kazıların ayrı, müzelerin ayrı kriterlerle yönetilmesi-kontrol edilmesi, daha çok insiyatif verilmesi konularında zorluklar yaşanmaktadır. Kazı Başkanları mali kaynak bulup bunu hakkıyla en verimli biçimde harcama sorumluluğundadır. Bu da tamamen kazı başkanının girişim gücüne ve çok yoğun mesaisine bağlıdır. Bilim, yönetim, hakla ilişkiler, tanıtım, muhasebe, personel, teknik gibi pek çok iş tipinin olduğu ve ayrı birimler ve uzman personelle yürütülmesi gereken bu işleri Kazı Başkanı ve yardımcısı yürütmeye çalışmaktadır.

Kültepe'nin turizme kazandırılması için önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilen ticari yatırımlar, yerel vatandaşın girişimlerde bulunması ve ekonomik getirileri bağlamında ilgili ilçe belediyelerinin yanı sıra Kayseri Ticaret Odası'nın da önemli rolü olabileceği yadsınamaz. Gelecek yıllarda gerçekleştirilecek işbirliklerinde Kayseri Ticaret Odası'nın da rol alması beklenmektedir.

Çalışmalar sırasında bu planlama yaklaşımının temel ilkelerinden biri olan paydaşların aktif olarak katılımı kısmen gerçekleşebilmiştir. Araştırma ve analiz süreci devam ederken başlayan pandemi koşulları sebebiyle yüzyüze görüşmelerin kısıtlanmış olmasının olumsuz etkileri olmuştur. Söz konusu olumsuz etkiyi gidermek amacıyla telefon ve e-mail aracılığıyla koordinasyon devam ettirilmeye çalışılmıştır. Sorun ve potansiyellerin saptanması aşamasında ilgi gruplarının görüşlerinin alınması, vizyon, planlama ilkeleri ve stratejilerin ortaklaştırılması aşamasında katılım önemli ölçüde sağlanmıştır. Bu aşamada herhangi bir eylemde rol belirlenememiş olan paydaş kurum ve kuruluşların gelecek yıllarda katılım sağlaması beklenmektedir.

Yerel Vatandaş: Kültepe'nin turizme kazandırılmasından olumlu yönde etkilenecek olan ve bu süreçte önemli katkılar sağlayabilecek olan yerel vatandaş projenin ikinci paydaş grubudur.

Kazı alanının yakın çevresinde yer alan mahallelerde yaşayan yerel vatandaşla ve Kayseri İlinde yaşayan hemşehrilerle görüşmeler yapılarak Kültepe'nin turizme kazandırılması ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır. Alınan cevaplar birbiri ile büyük oranda benzerlik göstermektedir.

Kazı mevsiminde, Salur Mahallesi ve Buğdaylı Mahallesinden kadın işçiler için kazıda çalışmak önemli bir gelir kaynağı olarak görülmektedir. Yapılan yerel vatandaş anketlerinde, kazıda çalışan kadınlar, kazı ekibinde yer alan bilim adamlarını görmek, eserlere yakın olmak sebepleriyle kazıda çalışmaktan çok mutlu olduklarını beyan etmişlerdir.

Çevre Mahallelerde yaşayan kişiler genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Yapılan yerel paydaş anketlerine göre ankete katılanların %20 sinin Kültepe Arkeolojik Alanı ile ilgili herhangi bir bilgilerinin olmadığı ve alanı ziyaret etmedikleri, %20 sinin alan ile bilgisinin olduğu ancak alanı ziyaret etmedikleri, %60 ının alan hakkında bilgileri olduğu ve ziyaret etmiş oldukları görülmüştür.

Ankete katılanların %60 ı "Kültepe'yi daha çok turist ziyaret ederse bunun kendilerine ekonomik açıdan faydalı olacağını, %30'u hem ekonomik hem de sosyal açıdan faydalı olacağını düşündüklerini" beyan etmişlerdir. Ayrıca, Ziyaret edecek turistlere satabilecekleri herhangi bir yöresel ürün veya hizmet üretip üretmedikleri hakkındaki soruya da, ankete katılanların %80 i olumlu cevap vermiştir. Üretip satabilecekleri ürünler, süt, yufka, börek, bazlama, yağlama, kilim, örgü, mantı, iğne oyası, ayçekirdeği, sebze, yazma, yaprak sarma,

çiğ, lif, yelek, patik, börek, elma, ceviz, ayva, kiraz, peynir, süt, tereyağı, madımak, yemlik, salça, haşlama mısır, her türlü sebze, et, yumurta, örgü bebek olarak belirtilmiştir. Bir kişi de kazıyı ziyaret etmek isteyenlere şoförlük hizmeti verebileceğini belirtmiştir.

Ziyaretçiler: Projenin hedef kitlesi olmaları sebebiyle incelenerek görüş ve önerilerinin alınması gereken yerli ve yabancı ziyaretçiler çalışmanın üçüncü paydaş grubudur.

2020 Şubat-Mart aylarında Kültepe Arkeolojik alanını ziyaret eden ve Kayseri Müzesini ziyaret eden 50 ziyaretçiye anket yapılmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi sonucunda, anket alınan kişilerin %50 oranında Kültepeyi ziyaret etmiş oldukları görülmüştür. Alanı ziyaret edenler %50 oranında, alanı tesadüfen gördükleri veya bir arkadaşlarından duyarak ziyaret ettiklerini beyan etmişlerdir. Alan hakkındaki izlenimlerine ilişkin yaptıkları açıklamalarda alanı rehber eşliğinde gezmek istedikleri (%30), yürüyüş yollarının yeterli olmadığı (%50), tabelalandırmanın yeterli olmadığı, temizlik tuvalet koşullarının yeterli olmadığı (%50), sosyal alanlar, çay, kahve, su satışı yapacak yerlerin olması gerektiği (%50), Güvenlik kamerası, Gece aydınlatması, Turistlerin ilgisini çekecek ek aktiviteler olması (%50) ve eserlerin çıktığı yerde sergilenmesinin daha iyi olacağı hususları belirtilmiştir. Bir turist alana girişin ücretsiz olmasından memnun olduğunu belirtmiştir.

2.2.2 Paydaşların görüş ve önerileri

Tüm paydaşların görüş ve önerileri değerlendirilerek 6 ana tema altında kategorize edilmiştir. Bu görüş ve öneriler aşağıdaki gibidir.

2.2.2.1 "Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı çalışmaları"na ilişkin görüş ve öneriler

•Alanla ilgili web sayfası oluşturulması ve bu web sayfası kapsamında toplu bir dijital veri tabanının oluşturulması, dijital veri tabanının ve web sayfasının sürekli takip edilerek güncellenmesinin sağlanacağı bir teknik altyapı ve hizmet altyapısının sağlanması. (Kazı Başkanlığı)

•Arşiv dokümanlarının dijital ortama aktarılması(Kazı Başkanlığı)

•Kurulacak web sayfası üzerinden, alanda gerçekleştirilen koruma ve araştırma çalışmalarına yönelik tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması

•Alanda çalışan ekipler için uygun konaklama ve çalışma ortamının oluşturulması, kazı evi yapılması, depolar ve gerekli teknik donanımın sağlanması

•Alanın sınırlarının belirlenmesi ve Sağlıklı bir projelendirme için öncelikle, bilinen alanın topoğrafik haritasının sayısallaştırılması, "GPS" (Global Positioning System) teknolojileri ile yersel olarak tespit edilmesi ve halihazır harita yapımına ihtiyaç vardır. Topografik haritanın sayısallaştırılması ve düzenlenmesi ile sayısal yükseklik modeli elde edilecektir (DEM: Dijital

Elevation Model). Bu sayede arkeolojik verilerin yüzeye uygun olarak görselleştirilmesi sağlanacaktır.) (Kazı Başkanlığı)

•Kerpiç yapıların konsolidasyonuna yönelik araştırma ve laboratuvar çalışmalarının geliştirilmesi(Kazı Başkanlığı)

2.2.2.2 “Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon çalışmaları”na ilişkin öneriler

•Anıtsal yapılarda restorasyon çalışmalarının tamamlanması(Kazı Başkanlığı)

•Tarım faaliyetlerinin ve sulamanın kontrollü bir şekilde yapılması(Kazı Başkanlığı)

•Yabani otlarla mücadele yapılması(Çekül)

•Alan içinde bulunan özel mülkiyetin kamulaştırma programına alınması(Çekül)

•Kazı alanının çevresinde yer altı suları yüzeye yakın olduğundan bu bölgelerin istimlak edilerek bu suların drenajının sağlanması(Belsin vakfı)

2.2.2.3 “Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum çalışmaları”na ilişkin öneriler

•Kültepe Müzesinin tamamlanması(Kazı Başkanlığı)

•Örenyeri’ne ulaşım imkanlarının iyileştirilmesi için özel ring seferleri düzenlenmesi, (Kazı Başkanlığı)

•Örenyeri çevre düzenleme projesinin yapılması, (Kazı Başkanlığı)

•Ziyaretçi yönetim planının yapılması (Kazı Başkanlığı)

•Ziyaretçi karşılama merkezinin yapılması(Kazı Başkanlığı)

•Ziyaretçi hizmetlerini, kazı ve araştırma ekiplerini ve köy halkını etkileyen altyapı eksikliklerinin tamamlanması(Kazı Başkanlığı)

•Örenyeri’ndeki bilgilendirme panoları ile ilgili bir çalışma yapılarak dönemsel bilgilerin de verildiği yeni bilgilendirme panoları oluşturularak alana yerleştirilmesi (Kazı Başkanlığı)

•Sağlık Ocağı’nın turistlere de hitap edecek şekilde geliştirilmesi, (Kazı Başkanlığı)

•Kültepe’den çıkarılan ve ulusal uluslararası diğer müzelerde bulunan eserlerin Kültepe yakınlarında açılacak olan müzeye taşınması yaşayan müze için yenilikçi uygulamalar geliştirilmesi (Nuh Naci Yazgan Üniv., Ziyaretçiler)

•Çevresindeki diğer merkezlerle ilişkilendirilerek rotalara dahil edilmesi ve tur programlarına dahil edilmesi, Koramaz Vadisi, Gesi, Ağırnas ve Engir Gölü Kuş Cenneti ile birlikte rotalar oluşturulması (Çekül Vakfı).

•Güvenlik için kamera sistemleri, ek personel, aydınlatma, önlemlerinin alınması (Kazı Başkanlığı).

•Alanın engelli dostu olmasına yönelik çalışmalar yapılması (Kazı Başkanlığı).

•Güvenli bir alan oluşturmak için kolluk kuvvetleri bulunmalı ve kamera ağı ile desteklenmelidir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Ziyaretçilerin fotoğraf çekebileceği panoramik fotoğraf çekim noktaları belirlenmelidir (Kayseri Büyükşehir Belediyesi).

•Kültür turizmi faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi yani kültür varlıklarının turizme kazandırılmasında koruma-kullanma dengesine özen gösterilmesi (Kayseri Büyükşehir Belediyesi).

•Kazı alanının yakınında gelen ziyaretçi ve turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak lokanta ve kafeteryalar açılmalıdır (Belsin Vakfı).

•Çıkan bazı eserlerin imitasyonları yaptırılarak satışa sunulmalıdır (Belsin Vakfı).

•Mimari çalışmaların ulusal ve uluslararası alanda ses getirmesi ve tanıtımının yapılması için Uluslararası Mimari Proje Yarışması şeklinde yapılması önerilmektedir. Uluslararası bir yarışma, hem Kültepe'nin tanıtımı hem de yapılan bu çalışmanın dünyaya tanıtımı açısından çok kolay ve etkili bir yöntem olacaktır. Yarışmanın yöntemi, kapsamı konusunda kentimizde

bulunan üniversitelerin mimarlık fakültelerinden, mimarlar odasından ve ilgili yerel yönetimlerden destek alınabilecektir.(Nuh Naci Yazgan Üniv.)

•Çevre düzenleme çalışmaları, ziyaretçiler için ulaşımı sağlayan yol düzenlemesi, otopark, gezi patikaları, yönlendirme aksları, tuvaletler, yeme-içme, alışveriş-şatış üniteleri, dinlenme alanları yapılmalıdır. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, ziyaretçiler)

•Örenyeri' ndeki kalıntıların mimari çizimleri ve ne amaçla kullanıldığını gösteren, ziyaretçilerin alanı bütüncül algılayabilmesini sağlayacak tanıtım tabelalarının olması gerekmektedir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Eski dönemde buradaki hayatın anlatıldığı, ticaretin nasıl yapıldığının gösterildiği canlandırma (sergi alanı) ve korumaya yönelik projeler yapılmalıdır. Alanda yapılan çalışmaların yıllara göre durumu ve gelişimini kazı tarihinin anlatıldığı görsellerle alanın yerinde tanıtımı ile desteklenmesi gerekmektedir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Alanın tek başına tanıtımından çok içinde var olduğu köy ile tanıtımı önemsenmeli, köyün de turizme göre alt yapısı ve tesisleri oluşturulmalıdır. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Alana konacak Belediye ruhsatlı Mobil araçtan veya kapalı mekandan yöresel yemekler satışı yapılması. Özel sektöre kira ve uzun süreli hizmet alımı konusunda kolaylık sağlanması (KAYTİD-Alice Group)

•Turistik çekiciliklere erişim için ulaştırma imkanlarının artırılması gereklidir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Turistlerin ilgisini çekecek ek aktiviteler olması(ziyaretçiler)

•Turistlerin alanı rehber eşliğinde gezmesi(ziyaretçiler)

2.2.2.4 “Tanıtım ve Pazarlama”ya ilişkin görüş ve öneriler

•Markalaşma ve etkin tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi, (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Festival ve şenliklerin sayısının artırılması(Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Bölge ile ilgili belgesel, film ve animasyonlar gibi tanıtıcı unsurların çoğaltılması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Tarihi çevre bilincini bölge halkına aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek, Kent ve Kültepe arasında bütüncül bir turizm algısı yaratmak (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Kültepe'ye yönelik tur programları düzenlenmelidir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Kültepe Kaniş-Karum Örenyeri'nin tanınırlığının artması için yazılı, görsel ve işitsel medya ile sosyal medya platformlarında tanıtımların yapılması, (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Tanıtım ve reklam bağlamında, Kayseri Büyükşehir Belediyesi uhdesinde bulunan teşebbüslerde (otobüslerde, biletlerde, yemek menülerinde, spor faaliyetlerinde vb.) alanın tanıtımı ile ilgili görsel ve bilgilendirme notlarının basılması, (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Müzeler ve Turizm haftasında tanıtım ve şenlikler gerçekleştirilmesi, (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Ulusal basında Anadolu medeniyetleri konulu bir tv programında önemli tanıtım ve reklamının yapılması. Ticaretin önemi, Tv kanallarının ara reklamlarında, hava durumu vb. bültenleri öncesinde alanın isminin ve şeklinin gösterildiği reklam faaliyetleri, Üniversite ve öğrencilerinin etkinlik programlarında yer edinilmesi, Ağ tanıtım mantığında, Anadolu'da yaşamış medeniyetler içerisindeki yerinin vurgulanması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi).

•Kültepe için oluşturulacak web sayfasında ulaşım, bilgi, konaklama, alan tarihçesi, alan çalışmaları, tadabilecekleri gurme lezzetler, rehber temini gibi ziyaretçilerin gelmeden organize ederek kullanımının olduğu bir platform oluşturulması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi).

•2021 yılının Kültür Bakanlığınca Kültepe Yılı olarak belirlenmesi için girişimler yapılması

•Kültepe tableti resmi yazışmalarda sembol olarak kullanılmalıdır (Kayseri Büyükşehir Belediyesi).

•Turizm acenteleri ve rehberleri ile görüşülerek alana turist getirmek için yapılması gerekenlerin doğru tespiti ve öncelikleri belirlenmelidir. Nemrut Dağı'na heykel görmeye dağa tırmanmayı göze alan turistin düz yoldaki alana neden gelmediği belirlenmelidir. (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Kapadokya Bölgesine ziyarete gelen yerli ve yabancı turistlerin, Kültepe Bölgesine de geçişlerini sağlamak üzere organizasyonlar yapılması (KAYTİD)

•Kültepe gibi tarihi bir atmosferde Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrası veya You tube fenomeni olmuş müzisyenlerin konser vermesinin sağlanması (KAYTİD-Alice Group)

2.2.2.5 "Yerel Sahiplenme, Sürdürülebilir Sosyo- ekonomik Gelişim"e ilişkin görüş ve öneriler

•Karahöyük'te mülk sahiplerini yönlendirmek üzere, taş yapılar ile ilgili yapılacak onarım çalışmaları ve köyün genel düzeni ile ilgili teknik çalışma yapılması, Çevre Düzeni Planı'na Karahöyük yapılarının ve eski mezar taşlarını içeren köy Mezarlığının da dahil edilmesi, (Kazı Başkanlığı)

•Kayseri İlindeki ve Kültepe yakınındaki köy (mahalle) sakinlerinin kültürel değerler konusunda bilgilendirilmesi, (Kazı Başkanlığı)

•Bölgenin arkeolojik değerlerinin ekonomik faydaya dönüştürülmesi için turistlere pazarlanabilecek kırsal kaynakların belirlenerek bu konuda yapılacak girişimlerin teşvik edilmesi(yan hizmetler, yemek, geleneksel el sanatları, doğal ürün v.b) (Kazı Başkanlığı)

•Konaklama ve turizm altyapısının gelişmesi için Karahöyük Köyündeki taş yapıların kullanılması konusunda köylülerin teşvik edilmesi , (Kazı Başkanlığı)

•Alanda atölyeler kurularak yöre halkının ticaretine destek sağlayacak dekoratif tabletler ve satış üniteleri oluşturulması, (Kayseri Büyükşehir Belediyesi)

•Kazı mevsiminde yerel vatandaş kadınların kazıda çalışmaktan çok memnun olması(yerel vatandaş)

•Turistlere süt, yufka, börek, bazlama, yağlama, kilim, örgü, mantı, iğne oyası, ayçekirdeği, sebze, yazma, yaprak sarma, çiğ, lif, yelek, patik, börek, elma, ceviz, ayva, kiraz, peynir, süt, tereyağı, madımak, yemlik, salça, haşlama mısır, her türlü sebze, et, yumurta, örgü bebek satılabilir. (yerel vatandaş)

•Ziyaretçilere de hizmet verecek bir sağlık ocağı yapılmalı veya Buğdaylı Mahallesindeki en yakın sağlık ocağı geliştirilmelidir. (yerel vatandaş)

2.2.2.6 "Sürdürülebilir Yönetim"e ilişkin görüş ve öneriler

•Kazı Başkanlığı'na finansal kaynak yaratacak faaliyetlerin, kurumların araştırılması (Kazı Başkanlığı)

•Dernek veya Vakıf kurularak Kültepe'ye finansal kaynak arayışlarının hızlandırılması (Kazı Başkanlığı)

•Bütçe idaresinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik gerekli başvuruların yapılması (Kazı Başkanlığı)

•Kültepe'nin UNESCO Dünya Miras listesine girmesi için adaylık dosyasının hazırlanması, Alan yönetimi ile ilgili komisyonların oluşturulması (Kazı Başkanlığı)

•Alan yönetim planının gerçekleştirilmesi (Kazı Başkanlığı)

2.3 GZFT Analiz Tablosu

Paydaş kurumlar, Yerel Vatandaş ve Ziyaretçi anketlerinde belirtilen hususlar kategorize edilerek Kültepe'nin turizme kazandırılması için üzerinde durulması gereken 6 ana başlık(gelişme ekseni) altında belirtilmiştir. Alanın mevcut durum değerlendirilmesinde araştırma ve kazı sonuçları, yürürlükteki planlama çalışmaları, kamu projeleri, Kültepe Kazı Başkanlığı'nın iletmiş olduğu sorunlar, görüş ve öneriler, alan ile ilgili daha önce yürütülmüş çalışmalar ve internet ortamından elde edilen kaynaklar da değerlendirilmiştir. Alanın turizme kazandırılması bağlamında mevcut durumunun zayıf yönleri, güçlü yönleri, fırsatları ve tehditleri ortaya konmuştur.

	GZFT ANALİZ TABLOSU					
	Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı	Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon	Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum	Tanıtım ve pazarlama	Yerel Sahiplenme, Sosyo-Ekonomic Gel.	Sürdürülebilir Yönetim
Güçlü Yönler	1-Kültepe'ye yönelik ulusal ve uluslararası bilimsel ilgi'nin yüksek olması. 2-Kültepe odaklı ulusal ve uluslararası katılımlı bilimsel toplantılar düzenleniyor olması3-Alanda gönüllü olarak çalışma taleplerinin olması	1-Restorasyon konusunda ön çalışmaların yapılmış olması, bazı projelerin hazırlanarak koruma kurulu onayının alınmış olması 2-Mimari yapılarda bozulmalarla ilgili konsolidasyon çalışmalarının devam etmekte olması	1- Kayseri'ye ulaşım alternatifi çeşitliliği (karayolu, demiryolu ve havaalanı) olması 2- Arkeolojik değerlerin yanı sıra alan çevresinde turizmi destekleyecek doğal ve ekolojik değerler, fauna ve flora zenginliğinin de olması	1-Kültepe tabletlerinin "UNESCO Dünya Bellek Listesi"nde yer alması 2-KBB'ce bazı tanıtım etkinlikleri düzenlenmekte olması	1-Kayseride ve Civar mahallelerde yaşayanların Kültepe'nin turizme kazandırılmasını çoğunlukla desteklemeleri	1-Yerel paydaşların "Kültepe'nin Turizme Kazandırılması"na sıcak bakması 2-Kazı başkanının liderliğinde, kazı ekibince çeşitli ulusal ve uluslararası hibe kaynaklarına başvurular yapılmakta, proje başvuru dosyaları hazırlanmakta olması, kaynak arayışının devam etmekte olması 3-Kültepe Derneğinin kurulmasına yönelik adımın atılmış olması
Zayıf Yönler	1-Alanla ilgili dijital veri tabanının bulunmayışı 2-Yaklaşık 2.5 km çapındaki bir alana yayılmış olan Kültepe örenyerinin sınırlarının henüz bilinememekte olması3-Alanda çalışan ekipler için uygun konaklama ve çalışma ortamının bulunmayışı ve bunun kazı süresini ve verimliliğini olumsuz yönde etkilemesi; 4-İklimsel verilerin olumsuzluğunun, kazı mevsiminin kısa olmasına sebep olması	1-Kazılmış kerpiç yapıların doğal şartlardan dolayı erimesi 2-Mimari yapılarda bozulmalarla ilgili konsolidasyon çalışmalarının geliştirilmeye ihtiyacının olması.3-Anıtsal yapılarda restorasyon çalışmalarının tamamlanamayışı 4-Çevredeki özel mülkiyet ve tarım alanlarının eserlere zarar vermesi 5- Alandan çıkarılan küçük objelerin restorasyonları	1-Örenyeri'ne bireysel ulaşım imkanlarının kısıtlı oluşu 2-Şehir içinden alana yönlendirici yol levhalarının yetersiz olması 3-Çevresel Planlamasının yapılmamış olması 4-Örenyeri çevre düzenleme projesinin olmaması, güvenlik bariyerleri, yürüme yolları, dinlenme ve bakı alanları, gölgelik alanları bulunmaması. 5-Turizme yönelik yeme, içme, hediyelik eşya satış yeri gibi mekanlar oluşturulmamış olması 6-Alanın Yaşlı ve engelli bireylerin dolaşımına uygun olmaması 7-Ziyaretçi yönetim planının bulunmayışı ve ziyaretçi karşılama merkezinin olmaması 8-Bilgilendirme panolarının yetersizliği 9-Koruma İmar Planı Olmaması 10- Kazıdan çıkanları sergileyecek Kazı mekanına yakın bir müzenin henüz bulunmayışı	1-Alan için etkin bir turizm tanıtım ve pazarlamasının yapılmamış olması 2-Yeterli tanıtım materyalleri olmaması 3-Internet sayfasının olmaması 4-Alanda gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara yönelik tanıtım ve bilgilendirme eksikliği 5-Yeterince tur olmaması 6-Kültepe bölgesinin tam manasıyla anlatabilecek tur operatörü veya rehberin ilde bulunamaması	1-Kayseri İlindeki ve yakınındaki köy (mahalle) sakinlerinin kültürel değerler konusundaki bilgi eksikliği 2-Bölgenin arkeolojik değerlerinin ekonomik faydaya dönüştürülmemiş olması dolayısı ile kazı çalışmaları için sürdürülebilir bir ekonomi modelinin oluşturulamaması 3-Konaklama ve turizm altyapısının gelişmemiş olması	1-Alan yönetim planının olmaması, UNESCO adaylık dosyasının hazırlanmamış olması, ilgili komisyonların oluşturulmamış olması 2-Alanın etkin yönetimi için, bilim, yönetim, hakla ilişkiler, tanıtım, muhasebe, personel işleri ile ilgili çalışan ihtisaslaşmış birimler olmaması, tüm bu konuların kazı başkanı ve yardımcısı tarafından yürütülmeye çalışılması 3-Ziyaretçi yönetimi ve sunum için çalışan ayrı bir ekibin olmaması 4-Alanda çalışan Personel sayısının yetersiz olması 5-Kazı Başkanlığı'na sağlanan ödeneklerin yeterli olmaması 6-Yerel Paydaşların Hibe Projesi Hazırlama ve Proje Döngüsü Yönetimi konusunda yeterli bilgilerinin olmaması

Fırsatlar	1-Alanın "UNESCO Dünya Mirası" geçici listesinde yer alması Alanın UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alması miras alanını potansiyel bir Dünya Miras Listesi adayı yapmaktadır. 2- Alanla ilgili dijital veri tabanının oluşturulması ve arşiv belgelerinin sayısallaştırılmasına ilişkin bir proje ön teklifinin Avrupa Birliğince kabul edilmiş olması	1-Alandan çıkarılan küçük objelerin restorasyonuna ilişkin bir proje ön teklifinin Avrupa Birliğince kabul edilmiş olması	1-Erişilebilirlik açısından bölgenin, "Coğrafi Erişilebilirlik Endeksi"ne göre en yüksek değer alan bölgelerden birisi olması. 2-Kapadokya ile coğrafi ilişkisinin olması 3-Koramaz vadisi, Gesi, Ağırnas, Engir Kuş Cenneti alanlarına yakın olması	1-Kültepe'nin UNESCO dünya mirası geçici Listesinde yer alması	1-Çevre köylerdeki kırsal yapının eko-turizm alanında değerlendirilebilecek nitelikte olması 2-Arkeolojik değerlerin ekonomik faydaya dönüştürülme potansiyelinin olması 3-Çevre nüfus yapısının turizme hizmet ederek yerel sahiplenmeye yatkın olması	1-Koramaz vadisi ile birlikte, Alan yönetim Planı yetki devri için Kültür ve Turizm Bakanlığına gerekli başvurunun yapılacak olması 2-Yerel paydaş kurum ve kuruluşların birlikte hareket etmek için adım atmış olmaları, paydaş toplantılarına katılım sağlamaları 3-Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kayseri ilini Kapadokya Kültür ve Turizm Bölgesi altında ele almakla birlikte, Kültepe'de gerçekleştirilecek olumlu çalışmalar sayesinde, Bakanlık tarafından ayrı bir Kültür Turizm Bölgesi olarak belirlenmesinin gündeme gelebilecek olması
Tehditler	1-Dijital ortama aktarılması gereken ancak yeterli kaynak ve altyapı eksiklikleri yüzünden aktarılamayan arşiv dokümanlarının depolarda yok olması riski 2-Alanın UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alması için gerekli prosedürün takip edilememesi riski 3-Kazıya olan bilimsel ilgi ve talebin azalması, kazı hızının yavaşlaması riski	1-Özel mülkiyet, tarım faaliyetleri, salma sulama ve yabani otların eserlere zarar vermesi riski 2-Alanın genişliğinin kontrol ve müdahaleyi zorlaştırması 3-Konsolidasyon çalışmalarının ve üst örtülerin yapılamamasından, dolayı eserlerin zarar görmeleri riski	1-Çevresindeki diğer merkezlerle ilişkilendirilmemesi sebebiyle uzak ve zor ulaşılabilir olarak algılanmasına yol açması riski 3- Kültepe'ye olan ziyaretçi talebinin giderek daha da azalması riski	1-Alanı ziyaret eden turist sayısının giderek azalması 2- Kazı ekibinde ve ilde yaşayanlarda projeye olan inancın azalması	1-Yerleşim yerlerine yeterli düzeyde kentsel hizmet eksikliğinden yakınan, mülklerine müdahale etmede sorunlar yaşayan vatandaşların bu durumun sebebi olarak Kültepe'yi görmeleri 2-Yerel sahiplenme sağlanamaması, tepki oluşması	1-Eylem Planın gelecek yıllarda takip edilmemesi riski 2-Eylemlerin gerçekleştirilmesinden birinci derece sorumlu olan kamu kurumlarının çeşitli nedenlerle sürecin dışında kalmaları riski 3-Farklı kamu kurumlarını ve kuruluşları ortak bir eylem planında birleştirecek yapılanmanın oluşturulamaması riski

3. EYLEM PLANI

3.1 Eylem Planı Oluşturma Yöntemi

Araştırma ve Analiz çalışmaları kapsamında alanla ilgili derlenen bilgiler, Paydaş Kurum ve Kuruluşların görüş ve önerileri, Yerel Vatandaş Anketlerinden ve Turist Anketlerinden alınan sorunlar, öneriler, GZFT Analizi' nde belirlenen hususlar bağlamında, 6 Gelişme Ekseni altında kategorize edilmiş, bunlara bağlı olarak ihtiyaçlar belirlenmiş ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik eylemler belirlenmiştir. Eylemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan her bir paydaş kurumun rol ve sorumlulukları, eylemin gerçekleştirme zaman aralığı belirlenerek Eylem Planı taslağı oluşturulmuştur.

Araştırma Analiz çalışmaları ve Hazırlanan Eylem Planı Taslağı, 2. Paydaş toplantısında sunulmadan önce, bu teknik desteğin başvuru sahibi olan Kayseri Büyükşehir Belediyesi yetkililerine ve ilgili teknik birime sunularak görüş ve önerileri alınmıştır.

Birinci Paydaş toplantısına katılan paydaşların alan ile ilgili bilgi birikimleri, görüşleri ve beklentileri doğrultusunda hazırlanan Eylem Planı, İkinci. Paydaş toplantısında tekrar değerlendirilmiştir. Covid19 önlemleri doğrultusunda gerçekleştirilen toplantılarda, toplantı süresinin fazla uzatılmamasına dikkat edilerek, toplantıda görüşülemeyen hususlar toplantıdan sonra telefon görüşmeleri ve e-mail yazışmaları ile tamamlanmıştır.

3.2 Eylem Planı Tablosu Özellikleri

Kültepe'nin turizme kazandırılmasını sağlamak üzere belirlenen eylemlerin uygulanmasına yönelik olarak paydaşlar arasındaki görev dağılımını, yöntemini, zamanını bütçe kaynaklarını ve tahmini bütçesini, belirlemek üzere Eylem Planı Tablosu hazırlanmıştır.

Gelişme Eksenleri:

Eylemler Kültepe'nin Turizme Kazandırılmasına yönelik önerilerin kategorize edildiği 6 Gelişme Ekseni altında ele alınmıştır.

1-Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı çalışmaları(BA):9 Eylem

2-Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon(KO): 19 Eylem

3-Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum(ÇD): 30 Eylem

4-Tanıtım ve Pazarlama(TP):14 Eylem

5-Yerel Sahiplenme Sürdürülebilir Sosyo- ekonomik Gelişim(YS):5 Eylem

6-Sürdürülebilir Yönetim(SY): 5 Eylem

Eylem Öncelikleri:

Her bir tema altında eylemin aciliyeti ve eylemin gerçekleştirme sürecine bağlı olarak önceliği kategorize edilmiştir.

1. Derecede öncelikli eylemler: En geç 1. yılın sonunda (2020) başlanması gerekenler,
2. Derecede öncelikli eylemler: En geç 2. Yılın sonunda (2021) başlanması gerekenler,
3. Derecede öncelikli eylemler: En geç 3. Yılın sonunda (2022) başlanması gerekenler,
4. Derecede öncelikli eylemler: En geç 4. Yılın sonunda (2023) başlanması gerekenler

olarak 4 kategoride ele alınmıştır.

Eylem Planı üzerinde (1. Derecede öncelikli eylemler) kırmızı, (2. Derecede öncelikli eylemler) turuncu ve (3. Derecede öncelikli eylemler) sarı, (3. Derecede öncelikli eylemler) açık sarı renkleriyle işaretlenmiştir. Kültepe'nin turizme kazandırılması konusunda katkı sağlayacak 75 adet eylem belirlenmiştir ve bunların sonuçlarına yönelik 41 adet performans göstergesi belirlenmiştir.

2020 yılı içinde gerçekleştirilecek toplam 23 adet 1. derecede öncelikli eylem bulunmaktadır.
2021 yılı içinde gerçekleştirilecek toplam 20 adet 2. derecede öncelikli eylem bulunmaktadır.
2022 yılı içinde gerçekleştirilecek toplam 15 adet 3. derecede öncelikli eylem bulunmaktadır.
2023 yılı içinde gerçekleştirilecek toplam 17 adet 4. derecede öncelikli eylem bulunmaktadır.

Sorumlu kurum: Eylemin gerçekleştirilmesinden ve takibinden yasal olarak veya yetkisi/ilgisi nedeniyle birinci dereceden sorumlu kurumdur.

İlgili kurum: eylemin gerçekleştirilmesi sürecinde sorumlu kuruma bilgi temini, danışmanlık, görüş verme, onay verme gibi konularda destek sağlayacak kurumdur.

Bütçe kaynakları: eylemin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan finansal desteği veya kurumsal kaynağı sağlayacak olan yapıdır. Bir eylem için birden fazla finans kaynağı da mümkün olduğundan bazı eylemler için birden fazla bütçe kaynağı belirtilmiştir.

Süreç içerisinde Avrupa Birliğinin hibe programlarına 2 adet proje hazırlanarak teslim edilmiş olup sonuç beklenmektedir. Turhan Vakfı ve Belsin Vakfı gibi paydaşların adına, Ankara Üniversitesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Müzesi ortaklığında yapılan iki proje başvurusu kabul edildiği takdirde 2020 yılı içinde Eylem Planı üzerinde belirtilen bazı eylemlerin finansmanı sağlanacaktır.

Bazı eylemler için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre netleştirilmek üzere gerekli notlar düşülmüştür. Bazı eylemler için hibe başvuruları yapılabileceği hususu da ilgili eylemler üzerinde belirtilmiştir.

Eylemlerin takibi için oluşturulması önerilen Kültepe Turizm Komisyonu her yıl Aralık ayında, Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin koordinasyonunda bir araya gelerek bir sonraki yıl hangi eylemlerin, hangi sorumlu kurumlar tarafından üstlenileceği, uygulama yöntemi ve bütçesi ile ilgili kararları netleştirecektir.

Alanda Çevre Düzenleme Projesi ile belirlenen ve ziyaretçi faaliyetleri ile işlevlendirilen fiziki uygulamalar ile ilgili eylemlere ilişkin sorumlu kurum, yöntem ve bütçelerin netleştirilebilmesi için öncelikle Çevre Düzenleme Projesi'nin hazırlanarak Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bazı eylemler için girişimler başlatılmış olup 2020 yılı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Bazı eylemler kurumsal girişim içinde başlatılabilecek ve herhangi bir özel bütçe gerektiren eylemler olmadığından bu eylemler için bütçe öngörülmemiştir.

Protokole bağlanan eylemler:

Eylem Planı kapsamında oluşturulan 3 Eylem için kurumlar arası işbirliği protokolleri oluşturulmuş olup, imzaya hazır hale getirilmiştir. Protokoller ile ilgili eylemler aşağıdaki gibi olup, protokol taslakları ekte sunulmaktadır.

ÇD 3. Kayseri Üniversitesinin Geleneksel El Sanatları Meslek Yüksek Okulunda Kültepe'yi temsil edecek nitelikli hediyelik eşya tasarımı ve üretimi yapılmasına yönelik işbirliğinin Üniversite ile Kazı Başkanlığı arasında protokol imzalanarak başlatılması

ÇD 6. Erciyes Üniversitesinin Turizm Rehberliği Bölümü ve Sanat Tarihi Bölümü' okuyan öğrencilerinin stajlarını Kültepe Arkeolojik sit alanında yapmalarının sağlanacağı protokolün Erciyes Üniversitesi ile Kültepe Kazı Başkanlığı arasında imzalanması

SE 4. Çevrede yer alan ilköğretim ve ortaöğretim okullarında Kültepe-Koramaz Bölgesi kültürel mirası ve koruma konusunda seminer verilmesi ve **SE 5**. Tarihi çevre bilincini aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek amaçlı seminerler verilmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için ÇEKÜL VAKFI; Kocasinan Belediyesi ve Melikgazi Belediyesi arasında protokol imzalanması

Eylem planının izlenmesi:

Eylem planının kabul edilmesinden sonra 23 adet 1. derecede öncelikli eylem 2020 yılı, Aralık ayına kadar tamamlanacaktır. 2020 yılı, Aralık ayında gerçekleştirilecek Kültepe Turizm Komisyonu Toplantısında, o güne kadar gerçekleştirilen eylemler ve 2021 yılı için gerçekleştirilecek eylemler tekrar gözden geçirilecektir. Bu izleme toplantıları 2023 yılı sonuna kadar aynı yöntemle devam edecektir.

3.3 Performans Göstergeleri Tablosu

Eylem Planının Uygulama durumunun izlenmesi için performans göstergeleri belirlenmiş olup aşağıdaki çizelgede her bir yıl sonunda ve proje sonunda ulaşılmak istenen sonuçlar belirtilmiştir.

	PERFORMANS GÖSTERGELERİ TABLOSU				
	2020 yılı sonunda yerine getirilmesi beklenen hedefler	2021 yılı sonunda yerine getirilmesi beklenen hedefler	2022 yılı sonunda yerine getirilmesi beklenen hedefler	2023 yılı sonunda yerine getirilmesi beklenen hedefler	Plan dönemi sonu için yerine getirilmiş olması beklenen hedefler
Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı Çalışmaları	1)Alanla ilgili dijital veri tabanı oluşturuldu 2) Kazılarla ilgili arşiv dokümanları dijital ortama aktarıldı 3) Kültepe internet sayfası oluşturuldu 4) Mevcut kazı evinin konaklama koşulları ve donanımı iyileştirildi 5) Alan içerisinde ve çevresinde doğal yapı ve kültürel yapı arasındaki ilişkilerin biyolojik çeşitliliğin, Kültepe ile bağlantılı somut olmayan kültürel miras unsurlarının araştırılmasına yönelik görüşmelere başlandı	1) Kültepe ile ilgili farklı konu başlıklarında uluslararası katılımlı bilimsel toplantılar düzenlenmesi için çalışmalar başlatıldı	1)Alanın topografik haritası sayısallaştırıldı		1)Alanla ilgili dijital veri tabanı oluşturuldu 2) 18.000 tablet, 20 arşiv dokümanı dijitalleştirildi 3) 3 araştırma projesi başlatıldı. 4) 3 uluslararası bilimsel toplantı düzenlendi 5) Kazı evi konaklama koşulları iyileştirildi 6) İnternet sayfası oluşturuldu

Kor uma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon çalışmaları	1) Tarım faaliyetlerinin ve sulamanın kontrollü bir şekilde yapılması, yüzeye yakın yeraltı sularının drenajının sağlanması, Yabani otlarla mücadele konularında gerekli akademik araştırmaların yapılması için KKB ile AGÜ arasında görüşmeler başlatıldı 2)Restorasyon laboratuvarının donanım ve ekipmanı geliştirildi	1) Şalim Asur Evi üst örtü projesi uygulandı	1) Warşama sarayı restorasyon projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 2) Surların restorasyon projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 3) Ib Evleri üst örtü projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 4) 2001 Arşivi üst örtü projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 5) Selçuklu Şırahanesi üst örtü projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 6) KaraŞaban Tarlası üst örtü projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı 7) Warşama Sarayı'nın üst örtü projesi hazırlandı ve Koruma Kurulu onayı alındı	1) Warşama restorasyon projesi uygulandı 2) Surların restorasyon projesi uygulandı 3) Ib Evleri üst örtü projesi uygulandı 4) 2001 Arşivi üst örtü projesi uygulandı 5) Selçuklu Şırahanesi üst örtü projesi uygulandı 6) KaraŞaban Tarlası üst örtü projesi uygulandı 7) Warşama Sarayı'nın üst örtü projesi uygulandı	1) 2 yapının restorasyonu uygulandı 2) 6 yapının üst örtü projesi uygulandı 3) 1 akademik araştırma yapıldı 4) Restorasyon laboratuvarının donanım ve ekipmanı geliştirildi

Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum	Karşılama Merkezi olarak düzenlendi 1)Çevre Düzenleme projesinin yapılması ve Koruma Bölge Kurulu onayına sunulması çalışmalarına başlandı 2) Kayseri Üniversitesinin Geleneksel El Sanatları Meslek Yüksek Okulunda Kültepe'yi temsil edecek nitelikli hediyelik eşya tasarımı ve üretimi yapılmasına yönelik Üniversite ile Kazı Başkanlığı arasında protokol imzalandı 3) Erciyes Üniversitesinin Turizm Rehberliği Bölümü son sınıfında okuyan öğrencilerinin stajlarını Kültepe Arkeolojik sit alanında yapmalarının sağlanacağı protokol imzalandı 4) Assurlu Tüccarlar Mahallesi yeniden inşa edildi 5) Kültepe Müzesi oluşturuldu 6) Kültepe'deki eski müze binası Ziyaretçi	1) Kayseri Üniversitesi hediyelik eşya tasarımı ve üretimi ile ilgili hibe projesi için Oran'a başvuruda bulundu 2) Diğer müzelerde bulunan eserler yeni müzede sergilenmeye başlandı. 3) Alana toplu taşınım seferleri artırıldı 4) Alana yönlendiren büyük ve resimli tabelalar kondu 5) Sivas Caddesi-Kültepenin çevresi ile ulaşım bağlantıları kuruldu	1) Doğal yapıya uygun ve tarihi eserlere zarar vermeyecek biçim ve malzeme ile yürüme yolları yapıldı	1)Üst ölçek fiziki planlama süreçleri tamamlandı 2) Interaktif teknolojilerle bütünleşen tasarım ve yazılım geliştirildi 3)Deneysel arkeoloji etkinlikleri organize edildi 4)Eski dönemdeki hayatın anlatıldığı, tiyatral canlandırmalar oluşturuldu. 5)Yeni bilgilendirme panoları yerleştirildi. 6)Engelli ve yaşlı ziyaretçilere yönelik donanım 7) Güvenlik kamera sistemleri 8) Aydınlatma sistemi kuruldu 9) Panoramik fotoğraf çekim noktaları ve gözetleme kuleleri yapıldı 10) Gölgelik, dinlenme ve ziyaretçi emniyetini yapıldı	1) Çevre düzenleme ve sunum altyapısı tamamlandı 2) Paydaşlar arasında 2 protokol imzalandı 3) 40 öğrenci Kültepede staj yaptı 4) 1 ziyaretçi karşılama merkezi düzenlendi 5) 1 yeniden canlandırma yapıldı 6) 1proje başvurusunda bulunuldu 7) 4 sergi gerçekleştirildi 8)10 büyük ve resimli tabela kondu 9)Interaktif teknolojilerle bütünleşen tasarım ve yazılım geliştirildi 10) 10 Deneysel arkeoloji etkinliği organize edildi 11) Eski dönemdeki hayatın anlatıldığı 12 tiyatral canlandırma oluşturuldu. 12) 30bilgilendirme panoları yerleştirildi.

Tanıtım ve Pazarlama	1)Kültepe internet sitesinde, paydaşların internet sitelerinde Kültepe ile ilgili bilgiler, aktiviteler duyurulmaya başlandı. 2) Ulusal ve uluslararası televizyon, gazete ve dergilerde haber ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirildi 3) Kültepe'ye ilişkin broşürlerin dağıtılması, tanıtım filmlerinin gösteriminin sağlanması, tanıtım filminin otobüslerin film menülerinde yer almasının sağlanması, acente ve otel yöneticileri ile gerekli görüşmeler yapıldı	1)Kapadokyaya, Koramaz Vadisine ziyarete gelen turistlerin, Kültepe'yi ziyaretlerini sağlamak için girişimde bulunuldu. 2)kayseriyigez.gov.tr'nin Kültepe'yi de içerecek şekilde güncellenmesi için başvuruda bulunuldu 3) Müzeler haftasında Kültepe'de şenlik gerçekleştirilmesi için yasal finansal prosedür yerine getirildi 4)KBB tarafından yapılan sosyal etkinlikler yeniden başlatıldı 5) Etkin kanaat önderi, seyahat acentaları gazetecilere bilgilendirme turları düzenlendi. 6) 3 Ulusal ve/veya uluslararası turizm fuarına katılındı.	1)Kültepe medya yönetimi ve tanıtım hizmeti alındı 2) 2023 yılının Kültür Bakanlığınca Kültepe Yılı olarak belirlenmesi için girişimler yapıldı 3) Kültepe gibi tarihi bir atmosferde Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrası veya Youtube fenomeni olmuş bir müzisyenin konser vermesi sağlandı.	1)Yeni iletişim teknolojilerinin (mobil uygulamalar, sanal müzecilik, cep telefonları, sosyal medya hesapları vb.) tanıtım amaçlı olarak kullanılması, alana erişime yardımcı olacak mobilizasyon araçlar geliştirilmesine başlandı	1)En az 6 paydaşın internet sitelerinde Kültepe ile ilgili bilgiler, aktiviteler duyuruldu. 2) En az 4 adet görsel medyada, 4 adet yazılı medyada reklam yayınlandı. 3) Kültepe'ye Kapadokya ile bağlantılı 2 tur düzenlendi. 4) Kültepe'de4 şenlik düzenlendi. 5) 3 Ulusal ve/veya uluslararası turizm fuarına katılındı. 6) Etkin kanaat önderi, seyahat acentaları gazetecilere en az 3 adet bilgilendirme turları düzenlendi. 7) Kültepe'de 1 konser verildi. 8) 2023 yılı Kültepe yılı ilan edildi. 9) Tanıtım amaçlı olarak en az 3 mobilizasyon aracı geliştirildi.

Çevrenin sosyo-ekonomik gelişimi ve yerel katılım	1) Çevrede yer alan ilköğretim ortaöğretim okullarında Kültepe tarihi, kültürel miras ve koruma konusunda seminerler verilmesi ve Tarihi çevre bilincini aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek amaçlı seminerler verilmesi için Çekül vakfı, Kocasinan Belediyesi ve Melikgazi Belediyesi arasında protokol imzalandı	1)Kazı alanının yakınında gelen ziyaretçi ve turistlere hitap edecek kafeterya, geleneksel ürün satış üniteleri yapıldı. 2)Çevrede yer alan ilköğretim ortaöğretim okullarında Kültepe tarihi, kültürel miras ve koruma konusunda seminerler verilmesine başlandı 3)Tarihi çevre bilincini aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek amaçlı tanıtım toplantıları yapılmasına başlandı	1)Kültepe Yakın çevresinde butik konaklama tesisleri oluşturuldu.		1)Çevre İlçelerde yaşayan en az 50 kişi için iş garantili meslek eğitim kursu düzenlendi. 2) En az 10 kişi için kültür ve turizme yönelik iş imkanı sağlandı. 3) 6 turistik satış ünitesi yapıldı 4)En az 500 öğrenciye Kültepe hakkında bilgilendirme semineri yapıldı 5)En az 500 yerel vatandaşa Kültepe hakkında bilgilendirme semineri yapıldı 6) Kültepe yakın çevresinde 10 konaklama tesisi oluşturuldu

Sürdürülebilir Yönetim	1)Kültepe Turizm Komisyonu kuruldu, sekreteryası oluşturuldu 2) Kültepe Derneği Kuruldu	1)Alan yönetimine ilişkin gerekli başvurular yapıldı, yönetsel yapı ve komisyonlar oluşturuldu 2)Ulusal ve Uluslararası hibe kaynaklarına yönelik projeler hazırlanarak sunulması için girişimler başlatıldı 3)Uluslararası paydaşlarla işbirlikleri oluşturulması için girişimlerde bulunuldu.			1)Alan yönetim planı ve adaylık dosyası tamamlandı 2)Kültepe Turizm komisyonu en az 4 kere toplandı, 3)En az 4 hibe projesinde işbirliği gerçekleştirildi 4) En az 3 uluslararası işbirliği projesi gerçekleştirildi

3.4 Eylem Planı Tablosu

1.Bilimsel Araştırma, Arkeoloji ve Kazı Çalışmaları

İhtiyaç	Eylem	İlgili kurum/ kuruluş	Sorumlu kurum/ kuruluş	Vade/ Öncelik	Bütçe kaynakları	Tahmini Bütçe/TL
1-Alanla ilgili güncel durum dijital veri tabanının oluşturulması ve verilerin dijital ortama aktarılması ihtiyacı	**BA 1. Alanla ilgili dijital veri tabanının oluşturulması** (Belsin Vakfı, A.Ü., K.B.B. tarafından ortaklaşa yürütülmek üzere projesi hazırlanan Avrupa Birliği Hibe Projesi kabul edildiği taktirde 2020 yılı içinde finansmanı sağlanacaktır)	Belsin Vakfı, Ankara Üniversitesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	Hibe Başvuruları	30.000
	BA 2. GNSS sisteminin kurulması, alanın topografik haritasının sayısallaştırılması, "GPS" teknolojileri ile yersel olarak tespit edilmesi ve halihazır haritasının yapılması işlerinin tamamlanması	Kültepe Kazı Başkanlığı, Ankara Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.Yıl	Hibe Başvuruları Kazı Bütçesi	100.000
	BA 3. Kazılarla ilgili arşiv dokümanlarının, rapor ve yayınların ve 70 yıldan beri arşivlenen slaytların dijital ortama aktarılması. Arşiv dokümanlarının dijitalleştirilmesi (Belsin Vakfı, A.Ü., K.B.B. tarafından ortaklaşa yürütülmek üzere projesi hazırlanan Avrupa Birliği Hibe Projesi kabul edildiği taktirde 2020 yılı içinde finansmanı sağlanacaktır)	Belsin Vakfı, Ankara Üniversitesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	Hibe Başvuruları	160.000
	BA 4. Alanla ilgili internet sayfası oluşturulması. (Belsin Vakfı, A.Ü., K.B.B. tarafından ortaklaşa yürütülmek üzere projesi hazırlanan Avrupa Birliği Hibe Projesi kabul edildiği taktirde 2020 yılı içinde finansmanı sağlanacaktır)Kültepe Koramaz	Belsin Vakfı, Ankara Üniversitesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı, Kültepe Koramaz Derneği	1.Yıl	Hibe Başvuruları	10.000

	Derneği üzerinden internet sayfası sürdürülecektir.					
2-Kazı ekibi için uygun konaklama ve çalışma ortamının sağlanması ihtiyacı	**BA 5. Sit alanı içinde yer alan mevcut kazı evinin kapasitesinin iyileştirilmesi, kazı evi konaklama koşulları, laboratuvar, depoların iyileştirilmesi ve gerekli donanımların alınması**	Kültepe Kazı Başkanlığı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	1.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	100.000
3-Kültepe ile ilgili bilimsel araştırmaların farklı temalarda yürütülmesinin desteklenmesi ihtiyacı	**BA 6. Alan içerisinde ve çevresinde doğal yapı ve kültürel yapı arasındaki ilişkilerin araştırılması çalışmalarının başlatılması için KKB ile AGÜ arasında gerekli görüşmelerin başlatılması.** (AGÜ Bostan adı altında Kırsal Kalkınma çalışan öğretim üyelerinin akademik katkısı ile sağlanacaktır. Özel finansal kaynak gerektirmeyen bir eylemdir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-
	BA 7. Alan içerisindeki biyolojik çeşitliliğin araştırılması çalışmalarının başlatılması başlatılması için KKB ile AGÜ arasında gerekli görüşmelerin başlatılması. (AGÜ Bostan adı altında Kırsal Kalkınma çalışan öğretim üyelerinin akademik katkısı ile sağlanacaktır. Özel finansal kaynak gerektirmeyen bir eylemdir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-
	BA 8. Kültepe ile bağlantılı somut olmayan kültürel miras unsurlarının araştırılması için KKB ile AGÜ arasında gerekli görüşmelerin başlatılması. (Bu bölgede ve vadilerde, somut olmayan kültürel miras üzerine doktora tezi yapan araştırma üyelerinin akademik katkısı ile sağlanacaktır. Özel finansal kaynak gerektirmeyen bir eylemdir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-

	BA 9. Kültepe ile ilgili farklı konu başlıklarında uluslararası katılımlı bilimsel toplantılar düzenlenmesi için çalışmaların başlatılması. İldeki Üniversiteler katkı sağlayacaklardır. Toplantı konuları ve yöntem eylem planının yıllık toplantılarında gündeme alınarak karar verilecektir.	Abdullah Gül Üniv., Kayseri Üniv.,Erciyes Üniv., Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	2.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	150.000

2. Koruma, Onarım, Güçlendirme ve Restorasyon çalışmaları

İhtiyaç	**Eylem**	**İlgili kurum/kuruluş**	**Sorumlu kurum/ kuruluş**	**Vade/ Öncelik**	**Bütçe kaynakları**	**Tahmini Bütçe/TL**
1-Bazı anıtsal yapılarda restorasyon çalışmalarının tamamlanması ihtiyacı	**KO 1. Warşama sarayı restorasyon projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu onayının alınması.** AGÜ Proje konusunda destek verebileceğini beyan etmiştir. Destek yöntemi eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
	KO 2. Surların restorasyon projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu onayının alınması. AGÜ Proje konusunda destek verebileceğini beyan etmiştir. Destek yöntemi eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	250.000
	KO 3. Warşama restorasyon projesinin uygulanması. Bu eylem için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu	Kayseri Büyükşehir Belediyesi,	Kültepe Kazı	4.Yıl	Sorumlu kurum ve	2.000.000

	aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Başkanlığı		ilgili kurum bütçe kaynakları	
	KO 4. Surların restorasyon projesinin uygulanması. Bu eylem için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	750.000
2-Yapısal sağlamlaştırma ve konsolidasyon çalışmalarının geliştirilmesi ihtiyacı	**KO 5. Kerpiç yapıların konsolidasyonuna yönelik araştırma ve laboratuvar çalışmalarının geliştirilmesi ve bütüncül bir koruma planlamasına yönelik proje oluşturulması.** Bu eylem için mevcut kazı ödeneklerine katkı sağlamak üzere, Hibe kaynaklarından faydalanılabilinir.	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
3-Eserleri koruma üst örtülerinin uygulanması ihtiyacı	**KO 6. Şalim Asur Evi (94 evi veya Beşev) üst örtü projesinin Uygulanması.** Projesi hazır olup Koruma Kurulu'nca onaylanmış olduğundan teknik şartnamesinin hazırlanıp ihale edilmesi için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, ORAN	Kültepe Kazı Başkanlığı	2.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
	KO 7. Ib Evleri (karumda 1 grup ev) üst örtü projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu'nun onayına sunulması. AGÜ projeler konusunda destek olacağını belirtmiştir. Destek yöntemi ve gerekli bütçe eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre netleştirilecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3. yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	200.000

	KO 8. Ib Evleri (karumda 1 grup ev) üst örtü projesinin uygulanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, ORAN	Kültepe Kazı Başkanlığı	4. yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
	KO 9. 2001 Arşivi üst örtü projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu'nun onayına sunulması. AGÜ projeler konusunda destek olacağını belirtmiştir. Destek yöntemi ve gerekli bütçe eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre netleştirilecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi,Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	200.000
	KO 10. 2001 Arşivi üst örtü projesinin uygulanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir, bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, ORAN	Kültepe Kazı Başkanlığı	4. yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
	KO 11. Selçuklu Şırahanesi üst örtü projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu'nun onayına sunulması. AGÜ projeler konusunda destek olacağını belirtmiştir. Destek yöntemi ve gerekli bütçe eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3. yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	150.000
	KO 12. Selçuklu Şırahanesi üst örtü projesinin uygulanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum	350.000

	için hibe başvuruları yapılabilir)	Kurulu, ORAN			bütçe kaynakları	
	KO 13. KaraŞaban Tarlası üst örtü projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu'nun onayına sunulması. AGÜ projeler konusunda destek olacağını belirtmiştir. Destek yöntemi gerekli bütçe eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	200.000
	KO 14. KaraŞaban Tarlası üst örtü projesinin uygulanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, ORAN	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	500.000
	KO 15. Warşama Sarayı'nın üst örtü projesinin hazırlanması ve Koruma Kurulu'nun onayına sunulması. AGÜ projeler konusunda destek olacağını belirtmiştir. Destek yöntemi ve gerekli bütçe eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu	Kültepe Kazı Başkanlığı	3.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	250.000

	KO 16. Warşama Sarayı'nın üst örtü projesinin uygulanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, ORAN	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.Yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	600.000
4- Alandaki eserlere zarar veren tarım faaliyetleri, salma sulama, yabani otlarla ve özel mülkiyetle ilgili gerekli önlemlerin alınması ihtiyacı	**KO 17. Tarım faaliyetlerinin ve sulamanın kontrollü bir şekilde yapılması için gerekli akademik araştırmaların yapılması için KKB ile AGÜ arasında görüşmelerin başlatılması.** (AGÜ öğretim üyeleriyle akademik destek vereceğini belirtmiştir. Herhangi bir finansal kaynak gerektirmemektedir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-
	KO 18. Yüzeye yakın yeraltı sularının drenajının sağlanması için gerekli akademik araştırmaların yapılması (AGÜ öğretim üyeleriyle akademik destek vereceğini belirtmiştir. Herhangi bir finansal kaynak gerektirmemektedir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-
	KO 19. Yabani otlarla mücadele edilmesi için gerekli akademik araştırmaların yapılması (AGÜ öğretim üyeleriyle akademik destek vereceğini belirtmiştir. Herhangi bir finansal kaynak gerektirmemektedir)	Abdullah Gül Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	Sorumlu kurum ve ilgili kurum bütçe kaynakları	-
5-Alandan çıkan küçük objelerin	**KO 20. Restorasyon laboratuvarının donanımı için malzeme ve ekipman temini**	Restorasyon malzeme ve	Kültepe Kazı Başkanlığı			

müzeye teslim edilmeden restorasyonunun tamamlanması için restorasyon laboratuvarının donanımı ihtiyacı		ekipmanlarının temini kapsamında Belsin Vakfı, Kayseri Müzesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Ankara Üniversitesi ortaklığında hibe projesi başvurusu yapılmış olup, kabul edildiği taktirde gerekli finansal kaynak sağlanacaktır.				

3. Çevre Düzenlemesi, Ziyaretçi Yönetimi ve Sunum

İhtiyaç	**Eylem**	**İlgili kurum/ kuruluş**	**Sorumlu kurum/ kuruluş**	**Vade/ Öncelik**	**Bütçe kaynakları**	**Tahmini Bütçe**
1-Bütünsel fiziki planlamaların yapılması ihtiyacı	**ÇD 1. Gerekli üst ölçek fiziki planlama süreçlerinin tamamlanması**	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	Kayseri Valiliği Kayseri Büyükşehir Belediyesi,Kocasinan Belediyesi,	3.Yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	-

			Melikgazi Belediyesi			
	ÇD 2. Çevre Düzenleme projesinin yapılması ve Koruma Bölge Kurulu onayına sunulması	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Kültepe Kazı Başkanlığı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi,	1.Yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	250.000
2-Ziyaretçi yönetimi ve sunuma katkı sağlayacak eylemler oluşturulması ihtiyacı	**ÇD 3. Kayseri Üniversitesinin Geleneksel El Sanatları Meslek Yüksek Okulunda Kültepe'yi temsil edecek nitelikli hediyelik eşya tasarımı ve üretimi yapılmasına yönelik işbirliğinin Üniversite ile Kazı Başkanlığı arasında protokol imzalanarak başlatılması**	Kayseri Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	-	-
	ÇD 4. Kayseri Üniversitesinin Kültepe'yi temsil edecek nitelikli hediyelik eşya tasarımı ve üretimi yapılmasına yönelik gerekli finansal kaynakları sağlayacak şekilde hibe projesi oluşturarak Oran Kalkınma Ajansı'na başvuruda bulunması	Kültepe Kazı Başkanlığı Oran Kalkınma Ajansı	Kayseri Üniversitesi	2.yıl	Hibe kaynakları	-
	ÇD 5. Ziyaretçilere alanı gezişleri sırasında eşlik edecek interaktif teknolojilerle bütünleşen tasarım ve yazılım geliştirilmesi, 3D Virtual Reality teknolojisi ile, Kültepe'deki mahallelerden bir bölümünün, dönemindeki hali ile 3D gözlüğü ile interaktif gezilebilir hale getirilmesi (Ulusal ve uluslararası hibe kaynaklarına proje hazırlanabilir)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Valiliği, İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Kayseri Müze Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	4.yıl	Hibe kaynakları Sorumlu kurum bütçe kaynakları	60.000
	ÇD 6. Erciyes Üniversitesinin Turizm Rehberliği Bölümü son sınıfında okuyan öğrencilerinin stajlarını Kültepe Arkeolojik sit alanında yapmalarının sağlanacağı protokolün imzalanması	Erciyes Üniversitesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	-	-

	ÇD 7. Deneysel arkeoloji etkinliklerinin organize edilmesi ve gerekli donanımın ve personelin sağlanması. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada netleştirilememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, İl Kültür Turizm Müze Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	4.yıl	-	-
	ÇD 8. Eski dönemde buradaki hayatın anlatıldığı, ticaretin nasıl yapıldığının gösterildiği tiyatral canlandırmalar oluşturulması. Geçmiş yıllarda Kayseri Belediyesince gerçekleştirilmekte olan çalışmanın geliştirilerek yinelenmesi	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	4.Yıl	-	-
3-Alanda Çevre Düzenleme Projesi ile belirlenen ve ziyaretçi faaliyetleri ile işlevlendirilen fiziki uygulamaların tamamlanması ihtiyacı	**ÇD 9. Doğal yapıya uygun ve tarihi eserlere zarar vermeyecek biçim ve malzeme ile yürüme yollarının yapımı.** Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada netleştirilememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Kültepe Koramaz Derneği	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	3.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	500.000
	ÇD 10. Örenyeri'ndeki bilgilendirme panoları ile ilgili bir çalışma yapılarak dönemsel bilgilerin de verildiği yeni bilgilendirme panoları oluşturularak alana yerleştirilmesi. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir)	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Abdullah Gül Üniversitesi	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	150.000
	ÇD 11. Gölgelik, dinlenme ve ziyaretçi emniyetini sağlayacak kullanımların yapılması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. Bu eylemin yapılması için	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe	150.000

	yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).				kaynakları	
	ÇD 12. Alanın engelli dostu olmasına yönelik altyapının oluşturulması, engelli ve yaşlı ziyaretçileri de gözetecek donanımın yapılması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. (Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	50.000
	ÇD 13. Güvenlik için kamera sistemleri kurulması, alanın 24 saat güvenliğini sağlayacak teknik donanımının oluşturulması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. (Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	60.000
	ÇD 14. Gece ziyaretlerini de mümkün kılacak aydınlatma sisteminin oluşturulması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. (Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	40.000
	ÇD 15. Ziyaretçilerin fotoğraf çekebileceği panoramik fotoğraf çekim noktaları yapılması, Gözetleme kulelerinin yapılması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak belirlenebilecektir. (Bu eylemin yapılması için yöntem ve katkı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kültepe Kazı Başkanlığı	4.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	250.000

	sağlayacak paydaşlar bu aşamada belirlenememiş olup, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).					
	ÇD 16. Assurlu Tüccarlar Mahallesinin yeniden inşa edilmesi. Gerekli ön çalışmalar ve projelendirme yapılmış olup, Koruma Kurulunca onaylanmasından sonra, Erciyes Anadolu Holding'in finansal katkısıyla gerçekleştirilecektir.	Erciyes Anadolu Holding	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.yıl	Erciyes Anadolu Holding sponsorluğunda	250.000
4- Sadece Kültepe'den çıkan eserlerin sergileneceği alana yakın bir müze ihtiyacı	**ÇD 17. Kazı alanına yakın bir yerde Kültepe Müzesinin oluşturularak modern ve yaşayan müze anlayışıyla işletilmesi.** K.B.B. tarafından finanse edilecektir	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	1yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	
	ÇD 18. Kültepe'den çıkarılan ve ulusal uluslararası diğer müzelerde bulunan eserlerin Kültepe yakınlarında açılacak olan müzede sergilenmesi. 2021 den itibaren her sene tekrar edecek sergilerin her biri için maliyet yaklaşık 30.000 TL dır.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Kayseri Müze Müdürlüğü, Kayseri Büyükşehir Belediyesi	2.yıl	Kayseri Müze Müdürlüğü, Kayseri Büyükşehir Belediyesi	90.000
5-Örenyeri'ne ulaşım imkanlarının iyileştirilmesi ihtiyacı	**ÇD 19. Alana toplu taşınım seferlerinin artırılması**	Koca Sinan Belediyesi, Melikgazi Belediyesi	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	2.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	-
	ÇD 20. Şehir merkezinde, Sivas Caddesi üzerinde ve yakın ilçelerde alana yönlendiren büyük ve resimli tabelalar konması. Toplam 10 tabela tasarım ve üretim maliyetleri	Kültepe Kazı Başkanlığı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kocasinan	2.Yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	15.000

			Belediyesi, Melikgazi Belediyesi			
	ÇD 21. Sivas Caddesi-Kültepe-yeni yapılacak Müze ve Koramaz Vadisi arasındaki ulaşım bağlantılarının kurulması, ziyaretçilerin bu noktalar arasında kolay geçişlerini sağlayacak ring seferleri, ATV, teleferik v.b. çözümler geliştirilmesi	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kocasinan Belediyesi, Melikgazi Belediyesi	2. yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	
6- Ziyaretçi karşılama merkezinin yapılması ve donanımı ihtiyacı	**ÇD 22. Kültepe'deki eski müze binasının Ziyaretçi Karşılama Merkezi olarak düzenlenmesi** Ziyaretçi turnike sistemi, hediyelik eşya satış ünitesi, kafeterya, sunum ve seminerlerin yapılacağı çok amaçlı salon ve tuvaletlerin yer alması, bir bölümünde Kültepe kazısı ile ilgili eski objeler, fotoğraflar, çizimler, yayınların sergilenmesi. "Anı salonu olarak adlandırılan bu bölüm Belsin Vakfı, Ankara Üniversitesi, K.B.B. ortaklığında hazırlanan bir Avrupa Birliği projesi kabul edildiği takdirde bu proje kapsamında finanse edilecektir.	Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı, Belsin Vakfı Kayseri Büyükşehir Belediyesi	1.Yıl	Hibe Kaynakları (AB hibe proje başvurusu yapılmış olup sonuç beklenmektedir)	350.000

4. Tanıtım ve Pazarlama

İhtiyaç	Eylem	İlgili kurum/kuruluş	Sorumlu kurum/ kuruluş	Vade/ Öncelik	Bütçe kaynakları	
1-Kültepe'nin farklı değerlerinin birlikte tanıtılması ihtiyacı	**TP 1. Kültepe'de farklı turizm türlerinin (kültür, doğa, bilimsel vb) birlikte değerlendirileceği bir markalaşma, logo, imaj geliştirme, medya yönetimi ve tanıtım hizmeti alınması,** Söz konusu hizmetin alınması için gerekli olan eylem herhangi bir paydaş tarafından bu aşamada üstlenilmemiştir. Eylem Planının takip toplantılarında konu tekrar değerlendirilerek sorumlu kurum belirlenecektir. En az iki yıl hizmet alımı planlanmalıdır. Hibe projeleri hazırlanabilir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	3.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	240.000
	TP 2. Kültepe internet sitesinde, paydaşların internet sitelerinde Kültepe ile ilgili bilgiler verilmesi, aktivitelerin duyurulması. Gerekli koordinasyon ve bilgi iletimi, Kültepe Kazı Başkanlığı ve kurulma aşamasında olan Kültepe Koramaz Derneği tarafından gerçekleştirilecektir. (Kurumsal girişim içinde gerçekleştirilebilecek bir eylem olduğundan, özel bütçe gerektirmemektedir.)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	1.yıl	-	-
	TP 3. Ulusal ve uluslararası televizyon, gazete ve dergilerde haber ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi. (Kurumsal girişim içinde gerçekleştirilebilecek bir eylem olduğundan, özel bütçe gerektirmemektedir.)	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı, Kültepe Koramaz Derneği	1.yıl	-	-
	TP 4. 2023 yılının Kültür Bakanlığınca Kültepe Yılı olarak belirlenmesi için girişimler yapılması. (Kurumsal girişim içinde	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kayseri Büyükşehir	3.yıl	-	-

	gerçekleştirilebilecek bir eylem olduğundan, özel bütçe gerektirmemektedir.)	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Belediyesi,			
	TP 5. Kapadokya Bölgesine veya Koramaz Vadisine ziyarete gelen yerli ve yabancı turistlerin, Kültepe Bölgesine de geçişlerini sağlamak üzere organizasyonlar yapılması için girişimde bulunulması. (Kurumsal girişim içinde gerçekleştirilebilecek bir eylem olduğundan, özel bütçe gerektirmemektedir.)	TURSAB, TUREB	İl Kültür Turizm Müdürlüğü	2.yıl	-	-
2-Tanıtım materyalleri hazırlanması ihtiyacı	**TP 6. Havaalanı, otobüs terminali, kültür merkezi gibi alanlarda, Kültepe'ye ilişkin broşürlerin dağıtılması, tanıtım filmlerinin gösteriminin sağlanması, tanıtım filminin otobüslerin film menülerinde yer almasının sağlanması, acente ve otel yöneticileri ile gerekli görüşmelerin yapılması** (Kurumsal girişim içinde gerçekleştirilebilecek bir eylem olduğundan, özel bütçe gerektirmemektedir.) Mevcut broşürler dağıtılmaktadır. Tanıtım filmi ve tanıtım spotları Avrupa Birliğine sunulan 2 projenin kabul edilmesi halinde proje bütçesinden karşılanacak olup, çoğaltılacaktır. 2 tanıtım filmi için istenen bütçe 50.000x2=100.00 T.L. dır	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Ankara Üniversitesi, Kayseri Müze Müdürlüğü, Belsin Vakfı, Turhan Vakfı	Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	1.yıl	-	100.000
	TP 7. Yeni iletişim teknolojilerinin (mobil uygulamalar, sanal müzecilik, cep telefonları, sosyal medya hesapları vb.) tanıtım amaçlı olarak kullanılması, alana erişime yardımcı olacak mobilizasyon araçları geliştirilmesi Söz konusu hizmetin alınması için gerekli olan eylem herhangi bir paydaş tarafından bu aşamada üstlenilmemiştir. Eylem Planının takip toplantılarında konu tekrar değerlendirilerek sorumlu kurum belirlenecektir. Hibe projeleri hazırlanabilir.	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı Kültepe Koramaz Derneği	4.yıl	Hibe kaynakları Sorumlu kurum bütçe kaynakları	50.000
	TP 8. Mevcut Kayseri için hazırlanan tanıtım materyallerinin Kültepe'yi revize edilmesi için girişimde bulunulması.	ORAN Kalkınma Ajansı	Kayseri Valiliği İl Kültür	2. yıl	Kayseri Valiliği	10.000

	(Örneğin, Oran Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen ve Kayseri Valiliği, Kültür Turizm Bakanlığınca“ Kayseri Yürüyüş Rotaları ve Turizm Keşif Rehberi” nin Kültepe’yi de içerecek şekilde revize edilmesi için başvuruda bulunulması, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sayfasında, kayseriyigez.gov.tr'nin Kültepe’yi de içerecek şekilde güncellenmesi için başvuruda bulunulması)		Turizm Müdürlüğü		ORAN	
	TP 9. Kültepe’nin tanıtımına yönelik yenilikçi tanıtım materyalleri hazırlanmasına ilişkin proje teklifleri hazırlanması.	ORAN Kalkınma Ajansı	İl Kültür Turizm Müdürlüğü	2. yıl	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	50.000
3-Tanıtım etkinlikleri düzenlenmesi ihtiyacı	**TP 10. 18-24 Mayıs tarihleri arasında belirlenen Müzeler haftasında Kültepe’de şenlik gerçekleştirilmesi için Müze Müdürlüğü tarafından gerekli yasal finansal prosedürün yerine getirilmesi**	Kültepe Kazı Başkanlığı	Müze Müdürlüğü	2 yıl	Müze Müdürlüğü	20.000
	TP 11. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Spor Etkinlikleri A.Ş. tarafından geçmiş yıllarda yapılan sağlıklı yaşam yürüyüşü düzenlenmesi, Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Kültepe Kaniş Karum Gezisi gibi yapılan etkinliklerin yeniden başlatılması	Kültepe Kazı Başkanlığı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi,	2.yıl	KBB	-
	TP 12. Kültepe gibi tarihi bir atmosferde Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrası veya Youtube fenomeni olmuş bir müzisyenin konser vermesinin sağlanması. KAYTİD tarafından önerilmiş bir eylem olup, bu aşamada eylemin sorumluluğunu kimin üstleneceği ve uygulama yöntemi belirlenmemiştir. Eylem Planının takip toplantılarında konu tekrar değerlendirilerek sorumlu kurum ve yöntem belirlenecektir.	Kültepe Kazı Başkanlığı	Kayseri Valiliği, KAYTİD	3.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	150.000
	TP 13. 2.,3. ve 4. Yıl içinde olmak üzere toplam 3 kere, etkin kanaat önderi, seyahat acentaları ve/veya gazetecilere yönelik bilgilendirme turlarının düzenlenmesi. 1 günübirlik tur	KAYTİD, TURSAB	Kültepe Kazı Başkanlığı	2. yıl	Sorumlu kurum bütçe	15.000

	5000x3= 15.000 T.L.				kaynakları	
	TP 14. 3 Ulusal ve/veya uluslararası turizm fuarına Kültepe ile ilgili stand konarak katılım sağlanması. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından gerekli başvuruların koordine edilmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültepe Kazı Başkanlığı	2. yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	45.000

5. Alanın Sosyo- ekonomik Gelişimi, Yerel Sahiplenme ve Bilinç Artırma

İhtiyaç	Eylem	İlgili kurum/kuruluş	Sorumlu kurum/kuruluş	Vade/ Öncelik	Bütçe kaynakları	Tahmini bütçe
1-Kültepe'nin arkeolojik değerlerinin yerel ekonomik faydaya dönüştürülmesi için turistlere pazarlanabilecek kırsal kaynakların belirlenerek bu konuda yapılacak girişimlerin teşvik edilmesi ihtiyacı	**SE 1. Yakın çevresinde butik konaklama tesisleri oluşturulması**. Bu eylemin yapılması için herhangi bir sorumlu kurum kuruluş belirlenmemiş olup, yöntem, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir, Yerel Yönetimler tarafından ORAN Kalkınma Ajansına mali destek programına çıkılmasına yönelik talep yapılabilir). Eylem SE3 kapsamında verilecek eğitimler bu eylemin gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır.	Kayseri Büyükşehir , Kocasinan,Melikgazi Belediyeleri, Kayseri Valiliği, ORAN Kalkınma Ajansı	Tüm Paydaşlar gerekli girişimlerde bulunabilir	3.Yıl	-	-
	SE 2. Kazı alanının yakınında gelen ziyaretçi ve turistlere hitap edecek kafeterya, geleneksel ürün satış üniteleri yapılması. Bütçe, çevre düzenleme projesine bağlı olarak neleştirilebilecektir. Yöresel ürünlerin satışına yerel halkın dahil edilmesinin organize edilmesi, gerekli kalite kontrolleri ve satış	Kocasinan Belediyesi		2.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları Hibe	60.000

	mekanizmasının oluşturulması (Bu eylemin yapılması için Kocasinan Belediyesi katkı sağlayacağını belirtmiş olup, yöntem, eylem planının yıllık toplantılarında mevcut şartlara göre belirlenecektir.)(Bu eylem için hibe başvuruları yapılabilir).				Kaynakları	
	SE 3. Turizme hizmet edecek türlerde iş garantili meslek edindirme eğitimleri düzenlenmesi (Kayseri'ye ve Kültepe'ye özgü geleneksel el sanatları üretimi eğitimi, geleneksel yiyecekler, bitkiler, hijyen eğitimi, ev pansiyonculuğu eğitimi, yan hizmetler eğitimi, girişimcilik eğitimi)	KAYMEK	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	1.yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	-
2-Kültepe'nin ve çevresinin değerleri hakkında yerel halkın farkındalığının artırılması, Yerel sahiplenme geliştirilmesi ihtiyacı	**SE 4. Çevrede yer alan ilköğretim ve ortaöğretim okullarında Kültepe-Koramaz Bölgesi kültürel mirası ve koruma konusunda seminer verilmesi** (İlgili ve sorumlu kurumların kurumsal girişimleriyle ve gönüllülük bazında gerçekleştirecekleri eylemler olup, özel bütçe tahsis edilmesine gerek yoktur) Bu eylemle ilgili olarak ilgili İlçe Belediyeleri ve Çekül Vakfı arasında protokol imzalanacaktır.	Kayseri Valiliği, Kültepe Kazı Başkanlığı	Çekül Vakfı, Melikgazi Belediyesi, Kocasinan Belediyesi	2.Yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	-
	SE 5. Tarihi çevre bilincini aktarmak, var olan arkeolojik çekiciliklerin turizm amaçlı kullanımına yönelik yöre halkını bilinçlendirmek amaçlı seminerler verilmesi (İlgili ve sorumlu kurumların kurumsal girişimleriyle ve gönüllülük bazında gerçekleştirecekleri eylemler olup, özel bütçe tahsis edilmesine gerek yoktur) Bu eylemle ilgili olarak ilgili İlçe Belediyeleri ve Çekül Vakfı arasında protokol imzalanacaktır.	Kayseri Valiliği, Kültepe Kazı Başkanlığı	Kültepe Kazı Başkanlığı Çekül Vakfı Melikgazi Belediyesi Kocasinan Belediyesi	2.Yıl	Sorumlu kurum bütçe kaynakları	-

6. Sürdürülebilir Yönetim

İhtiyaç	Eylem	İlgili kurum/ kuruluş	Sorumlu kurum/kuruluş	Vade/ Öncelik	Olası Bütçe kaynakları	Tahmini Bütçe
1-Alan Yönetim Planının ve UNESCO adaylık dosyasının hazırlanması ihtiyacı	**SY 1. Alan yönetimine ilişkin gerekli başvurunun yapılması, yönetsel yapının ve komisyonların oluşturulması** (Alan Yönetim Planının ve adaylık dosyasının tamamlanarak sunulması UNESCO Dünya Mirası Listesine alınması için öncelikle sınırlarının belirlenerek yetkinin alınarak çalışmalara başlanması gerekmektedir. Alan Yönetim Planı dışarıdan hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilebileceği gibi, kurumsal kaynaklarla da gerçekleştirilebileceğinden bu aşamada tahmini bütçe belirlenmesi mümkün değildir. Bütçesi için AB hibe kaynaklarından da faydalanılabilir)	Kültür Turizm Bakanlığı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	2.Yıl	Sorumlu Kurum Bütçe Kaynakları, Hibe Kaynakları	350.000
2-Paydaşlar arasında sürdürülebilir işbirliği ortamının oluşturulması ihtiyacı	**SY 2. Paydaşlardan oluşan "Kültepe Turizm Komisyonu" kurulması** Komisyon üyelerinin ve 4 yıllık Eylem Planı süresinde senede en az bir kez olmak üzere toplanma koşullarının belirlenmesi, KBB bünyesinde sekreterya için gerekli görevlendirmenin yapılması. Özel finansal kaynak gerektirmemektedir.	Tüm Paydaşların birer temsilci ile katılım sağlayacağı bir eylemdir	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	1.Yıl	-	-
3-Kültepe'nin Turizme kazandırılmasını	**SY 3. Kültepe Derneği Kurulması** (Dernek kurulması için çalışmalar başlatılmış olup 1. Yıl içinde tamamlanması beklenmektedir.)	Tüm Paydaşların Derneğin	Kültepe Kazı Başkanlığı	1.Yıl	-	-

destekleyecek kurumsal/finansal sürdürülebilir yapının oluşturulması ihtiyacı	(İlgili ve sorumlu kurumların kurumsal girişimleriyle ve gönüllülük bazında gerçekleştirecekleri eylemler olup, özel bütçe tahsis edilmesine gerek yoktur)	oluşumuna katkı sağlaması beklenmek tedir				
	SY 4. Ulusal ve Uluslararası hibe kaynaklarına yönelik projeler hazırlanarak sunulması için girişimler başlatılması (Oran Kalkınma Ajansına Mali destek Programları ve Teknik Destek Eğitim hizmetleri konusunda gerekli başvurularda bulunulması, tüm paydaşlar tarafından proje ekipleri oluşturularak ORAN, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Avrupa Birliği, Ülke Elçilikleri ve çeşitli vakıfların hibe kaynaklarına projeler hazırlanması (İlgili ve sorumlu kurumların kurumsal girişimleriyle ve gönüllülük bazında gerçekleştirecekleri eylemler olup, özel bütçe tahsis edilmesine gerek yoktur)	Oran Kalkınma Ajansı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Avrupa Birliği, Ülke Elçilikleri ve çeşitli vakıfların hibe programları	Tüm Paydaşların içerikte belirtilen konulara yönelik proje teklifleri hazırlamak üzere girişimlerde bulunması beklenmektedir	2.Yıl	-	-
	SY 5. Uluslararası paydaşlarla işbirlikleri oluşturulması için girişimlerde bulunulması (ICOM,AEOM, EXARC gibi uluslararası komisyonlar, diğer ülkelerdeki arkeoparklarla, şehirlerle işbirlikleri geliştirilmesi, ortak projeler geliştirilmesi) (İlgili ve sorumlu kurumların kurumsal girişimleriyle ve gönüllülük bazında gerçekleştirecekleri eylemler olup, özel bütçe tahsis edilmesine gerek yoktur)	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Valiliği	Kültepe Kazı Başkanlığı	2.Yıl	-	-

4. KAYNAKÇA

- Bayraktar, S. (2010). Kentsel Alanda Arkeolojik Park Tasarımı: Küçükyalı ve Saraçhane Arkeolojik Parklarının Değerlendirilmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 165s, İstanbul.
- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2014-2023, Kalkınma Bakanlığı, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, 2014.
- Cengiz, M. (2016). Yassıtepe Höyüğü Erken Tunç Çağı Yapısına Yönelik Arkeolojik Restorasyon Çalışmaları. Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 140s, İzmir.
- Colin,R. and Paul, B.(2017). Arkeoloji Anahtar Kavramlar (88-94). Çev. Somuncuoğlu, S. İletişim Yayınları, 360s, İstanbul.
- Derin, Z. (2010). İzmir Yeşilova Höyüğü'nde Yeni Bir Eğitim Yöntemi: Zaman Yolculuğu. TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 8/2010, 263-274.
- Eres, Z. (2009). Tarih Öncesi Kazı Alanlarında Koruma Ve Sergileme Kavramının Gelişimine Kısa Bir Bakış. TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 7/ 2009, 119-130.
- Eres, Z. Özdoğan, E. ve Demirtaş, A. (2010). Aşağı Pınar Açık Hava Müzesi: Yaklaşım, Uygulama Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar. TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 8/2010, 183-200.
- Karul, N. (2007). Aktopraklık: Kuzeybatı Anadolu'da Gelişkin Bir Köy. Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu Avrupaya Yayılımı Türkiye'de Neolitik Dönem, Yeni Kazılar, Yeni Bulgular (387-392). Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Karul, N., Avcı, M.B., Deveci, A. ve Karkıner, N. (2010). Bursa Aktopraklık Höyük'te Kültür Sektörünün Oluşturulması: Çok Yönlü Bir Proje, TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 8/2010, 241-262.
- Kayseri Büyükşehir Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, 2020, Kayseri.
- Kayseri Yürüyüş Rotaları ve Turizm Keşif Rehberi, Kayseri Valiliği Kültür Yayınları, 2014.
- Keskin, Y. ve Tanaç Zeren, M. (2018). Arkeolojik Alanlarda Bir Sunum Yöntemi Olarak "Arkeoparklar". Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi (MBUD), 3 (2), 110-124.
- Kocasinan Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planı, 2020, Kayseri.
- Kortanoğlu, M.S. (2013). Arkeolojik Alanların Korunmasına ve Sunumuna Yönelik Modern Müdahaleler. TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 11/ 2013, 51-69.

- Larsen, M.T., (2010) The Archive of the Shalim-Assur Family, Volume 1: The first two generations, Kültepe Tabletleri, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Onbirinci Kalkınma Planı, Türkiye Cumhuriyeticumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2023, Temmuz 2019.
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı TR72 Turizm Sektörel Çalışma Grubu Raporu, Eylül 2015.
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı TR 72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı
- Özgüç, T. (1950), Kültepe Kazısı Raporu 1948. Ankara.
- Özgüç, T. (1999), Kültepe-Kaniš/Neša Sarayları ve Mabetleri, Türk Tarih Kurumu Yayınları V/46, Ankara 1999.
- Şanlıoğlu, Ö., Erdem, A., (2017) Kayseri Örneğinde Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerini Nasıl Algıladığının Tespitine Yönelik bir Araştırma, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023, T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2007.
- Uğuryol, M.F., (2014), Arkeolojik Kerpiç Korumasında Akrilik Reçine, Alkali Silikat, Etil Silikat Ve Nano-Kireç Kullanımının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi
- Exarc. Erişim Tarihi: 20.06.2020, www.exarc.net